

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1993, 49, 693

Täitemenetluse seadustik

Vastu võetud 21.06.1993

(õ) 19.11.2008 12:30

Välja kuulutatud
Vabariigi Presidendi 13. juuli 1993. a otsusega nr 161

I osa

ÜLDSÄTTED

§ 1. Täitmisele kuuluvad lahendid

(1) Käesoleva seadustiku alusel kuuluvad täitmisele järgmised lahendid:

- 1) kohtuotsused ja -määrused tsiviilasjades;
- 2) kohtuotsused ja -määrused kriminaalasjades;
- 3) kohtuotsused ja -määrused haldusajades;
- 4) vahekohtute otsused;
- 5) välisriigi kohtute otsused ja muud lahendid vastavalt Eesti Vabariigi poolt sõlmitud välislepingutele;
- 6) halduskaristusi kohaldavate ametiisikute otsused;
- 7) riikliku eestkoste ja hooldusorganite otsused;
- 8) vaidlustamata lepingulistest suhetest tulenevad varalised nõuded;
- 9) võlgniku poolt aktsepteeritud tähtajaliselt tasumata maksukohustused;
- 10) seadusega ettenähtud vormis sõlmitud abieluvara lepingust tulenevad varalised nõuded;
- 11) arbitraaži otsused;
- 12) täitevbüroode direktorite määrused täitmise ja tagaotsimisega seotud kulude ning täitetoimingute läbiviimise eest ettenähtud lisatasude kohta.

(2) Kohtuotsuste ja -määruste täitmise kord määratakse kindlaks käesoleva seadustiku ja teiste õigusaktidega.

1. peatükk

TÄITEVORGANID JA -ASUTUSED

§ 2. Kohtuotsuste täitmise amet

(1) Täitmisele pööratud kohtuotsuste ja -määruste, samuti muude lahendite täitmist korraldab Vabariigi Valitsuse poolt volitatud vastav amet (edaspidi täitevamet). Täitevamet kuulub justiitsministri valitsemisalasse iseseisva ameti staatuses.

(2) Täitev ametit juhib peadirektor, kelle nimetab ametisse justiitsminister. Täitev ameti peadirektor juhindub oma tegevuses käesolevast seadustikust, teistest õigusaktidest ja täitev ameti põhimäärusest.

- (3) Täitevameti põhimääruse ja eelarve kinnitab justiitsminister.
- (4) Täitevameti eelarve on osa Justiitsministeeriumi eelarvest.
- (5) Täitevameti töötajatega sõlmib ja lõpetab töölepinguid täitevameti peadirektor.

§ 3. Territoriaalsed täitevbürood

- (1) Täitevameti peadirektor moodustab territoriaalsed täitevbürood (edaspidi täitevbüroo) ja määrab ametisse nende direktorid.
- (2) Täitevbüroo on juriidiline isik täitevameti haldusalas ja juhindub oma tegevuses käesolevast seadustikust, teistest õigusaktidest, täitevameti põhimäärusest ja oma põhikirjast. Täitevbüroo põhikirja kinnitab täitevameti peadirektor.
- (3) Täitevbüroo eelarve on osa täitevameti eelarvest.
- (4) Täitevbüroo töötajatega sõlmib ja lõpetab töölepinguid täitevbüroo direktor.

§ 4. Täitevameti aruandlus

- (1) Täitevamet esitab justiitsministrile vähemalt kaks korda aastas aruande täitevameti tööst.
- (2) Aruande vormi, esitamise korra ja tähtaja kinnitab justiitsminister.

§ 5. Kinnipidamiskohad

Täitevamet korraldab isikute kinnipidamist järgmistes kinnipidamiskohtades:

- 1) arestimajas;
- 2) politsei arestikambris (täitevameti ja politsei ameti vahelise lepingu alusel);
- 3) avavanglas;
- 4) poolkinnises vanglas;
- 5) kinnises vanglas;
- 6) noorte vanglas;
- 7) eelvangistusmajas;
- 8) interneerimislaagris.

§ 6. Arestimaja ja arestikamber

Aresti kannab kinnipeetav oma elukohajärgses arestimajas või politsei arestikambris. Nende asutuste puudumisel on lubatud aresti kandmine poolkinnise või kinnise vangla selleks eraldi kohandatud osakonnas, mis on eraldatud vabadusekaotuse kandmiseks määratud osakondadest.

§ 7. Vanglaasutus

- (1) Vabadusekaotust kannab kinnipeetav kinnises, poolkinnises või avavanglas. Lühiajalist vabadusekaotust tähtajaga kuni üks aasta, mis on mõistetud kandmisele kinnises või poolkinnises vanglas, võib kanda elukohajärgses arestimajas või eelvangistusmajas, kui seal on olemas nõutavad režiimitingimused.
- (2) Alaealine kannab temale mõistetud vabadusekaotust noorte vanglas.

§ 8. Eelvangistusmaja

Eelvangistust kannab kinnipeetav eelvangistusmajas või selle puudumisel arestimaja eelvangistuse osakonnas.

§ 9. Interneerimislaager

Eesti Vabariigi territooriumil ebaseaduslikult viibiva välismaalase suhtes kohaldatud interneerimist kantakse interneerimislaagris, selle puudumisel arestimaja, poolkinnise või kinnise vangla või eelvangistusmaja selleks eraldatud osakonnas, käesoleva seadustiku §-s 174 nimetatud juhul aga avavanglas.

§ 10. Kinnipidamiskohtade haldamine

(1) Käesoleva seadustiku §-s 5 sätestatud kinnipidamiskohad (v.a. politsei arestikamber) kuuluvad täitevameti haldusesse.

(2) Kinnipidamiskohtade põhikirjad ja sisekorraeeskirjad kinnitab täitevameti peadirektori ettepanekul justiitsminister.

§ 11. Kinnipidamiskoha juhtimine

Kinnipidamiskoha (v.a. politsei arestikamber) tööd juhib direktor, kelle määrab ametisse täitevameti peadirektor. Kinnipidamiskoha töötajatega sõlmib ja lõpetab töölepinguid kinnipidamiskoha direktor.

§ 12. Valve- ja saateüksus

(1) Kinnipidamiskohtade valve korraldamiseks ning kinnipeetavate saatmiseks moodustatakse täitevameti juurde relvastatud valve- ja saateüksus, mille isikkoosseisule antakse eriväljaõpe.

(2) Valve- ja saateüksust juhib ülem, kelle määrab ametisse täitevameti peadirektor.

(3) Valve- ja saateüksuse ülesanded ning töökord konkreetse kinnipidamiskoha teenindamisel määratakse täitevameti põhimääruse, kinnipidamiskoha põhikirja ja sisekorraeeskirjadega.

(4) Valve- ja saateüksuse struktuuri kuuluvad kinnipidamiskohtade valve- ja saatemeeskonnad, mille ülem on kinnipidamiskoha direktori asetäitja.

(5) Valve- ja saatemeeskonna ülema määrab ametisse valve- ja saateüksuse ülem kinnipidamiskoha direktori ettepanekul.

(6) Vajaduse korral võib kinnipeetavate saatmiseks kaasata politseiametnikke.

§ 13. Kontroll täitevorganite ja -asutuste tegevuse üle

(1) Järelevalvet täitevameti tegevuse seaduslikkuse üle lahendite täitmisel, mis on seotud isikult vabaduse võtmisega, teostab prokurör.

(2) Järelevalvet täitevameti majandusliku tegevuse seaduslikkuse üle teostab riigikontrolör.

(3) Täitevbüroode, kinnipidamiskohtade ning valve- ja saateüksuse tegevuse teenistuslikku kontrolli teostab täitevamet.

(4) Üldsuse kontroll kinnipidamiskohtade tegevuse üle ja nende abi osutamine toimub kinnipidamiskoha juurde moodustatud vanglakomisjoni või pedagoogilise nõukogu kaudu. Vanglakomisjoni ja pedagoogilise nõukogu moodustamine ja tegevuse kord sätestatakse käesoleva seadustiku ja justiitsministri poolt kinnitatud põhimäärusega.

2. peatükk

TÄITEVAMETNIKU VASTUTUS, RIIKLIK KAITSE JA SOTSIAALSED TAGATISED

§ 14. Täitevametnikud

(1) Täitevametnikud on täitevameti, täitevbüroode, kinnipidamiskohtade ning nende valve- ja saateüksuse töötajad. Lahendite vahetud täitjad on täiturid ning kinnipidamiskohtade ametnikud.

(2) Täitevametnike teenistumäärustiku kinnitab Vabariigi Valitsus.

(3) Täitevametnik kuulub regulaarsele atesteerimisele, millega ta kinnitab või tõstab oma kvalifikatsiooni. Atesteerimise tulemus on aluseks töötasu määrale. Atesteerimise tingimused ja korra kehtestab justiitsminister.

(4) Ametisse astumisel annab täitevametnik ametivande.

§ 15. Täitevametniku vastutus

(1) Täitevametnik kannab vastutust seadustes ja muudes õigusaktides ettenähtud korras.

(2) Igaühel on õigus pöörduda kohtusse kaebusega täitevametniku tegevuse peale, kui ta leiab, et viimane on rikkunud tema õigusi või vabadusi.

§ 16. Täitev ametniku tegutsemise õiguslikud alused

- (1) Täitev ametnik on oma teenistuskohustuste täitmisel võimuesindaja ja igaüks on kohustatud täitma tema nõudmisi ja korraldusi, mis on seotud lahendite täitmisega.
- (2) Täitev ametniku seaduslikele nõudmistele mitteallumine ja tema teenistuskohustuste täitmise takistamine toob endaga kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.
- (3) Teenistuskohustuste täitmisel õiguspärase tegudega tekitatud materiaalse kahju eest täitev ametnik ei vastuta. Materiaalne kahju hüvitatakse riigi poolt ja nõutakse sisse süüdiolvalt isikult.
- (4) Täitev ametnikul on õigus tööülesannete täitmisel seaduses ettenähtud korras kanda ja kasutada tulirelva ning erivahendeid. Tulirelva ja erivahendeid võib täitev ametnik kasutada konkreetsetes olukorras äärmise abinõuna, kui teisiti ei ole elu ja tervist ohtu panemata võimalik täita temale pandud tööülesandeid. Tulirelva ja erivahendite kasutamist kinnipidamiskohas sätestab käesoleva seadustiku § 97.

§ 17. Täitev ametniku tööaeg ja töötasustamine

- (1) Täitev ametnike töö- ja puhkeaeg ning töötasustamise kord kehtestatakse täitev ametnike teenistumäärustikuga.
- (2) Kinnipidamiskohtades ning valve- ja saateüksustes töötavate täitev ametnike töötasu ei ole väiksem kui viis Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud miinimumpalka kuus.
- (3) Lisaks ametipalgale saavad täiturid teatud täitetoimingute läbiviimise eest lisatasu. Vastavate täitetoimingute loetelu ja lisatasu määrad kehtestab Vabariigi Valitsus. Lisatasu mõistetakse võlgnikult välja täitevbüroo direktori määru alusel. Määru peale võib esitada kaebuse täitevametele või kohtusse.
- (4) Täitev ametnikele makstakse lisatasu atesteerimiskomisjoni otsuse alusel.

§ 18. Täitev ametniku ametirietus

- (1) Täitev ametnik kannab teenistusülesannete täitmisel ametirietust, mille annab riik tasuta.
- (2) Täitev ametniku ametirietuse ja eraldusmärkide kirjelduse ning kandmise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.
- (3) Täitev ametniku ametirietusel peab nähtaval kohal olema isiku nimi ja ametinimetus.

§ 19. Täitev ametniku eluruum

Kinnipidamiskoha ametnikule antakse vajadusel tööandja eluruum.

§ 20. Täitev ametniku pensionitingimused

Täitev ametnikul on õigus pensionile väljateenitud aastate pensionide seaduse alusel.

§ 21. Täitev ametniku puhkus

- (1) Täitev ametniku põhipuhkus on 35 kalendripäeva.
- (2) Täitev ametnikule antakse lisapuhkust, arvestades tema teenistusstaaži. Lisapuhkuse pikkus kehtestatakse täitev ametnike teenistumäärustikuga.
- (3) Täitev ametnikule, kellel on vähemalt viis aastat teenistuslikku staaži politseist, piiriteenistusest, päästeteenistusest või kaitseljõududest või kes on töötanud vähemalt viis aastat kohtunikuna, prokurörina, uurijana või täiturina või mõnel teisel täitemenetluses vajalikul erialal, võib seda teenistus- või töötamisega arvestada lisapuhkuse määramisel teenistusliku staaži hulka.

§ 22. Muud sotsiaalsed tagatised

- (1) Täitev ametnik saab riigi kulul erihariduse.
- (2) Täitev ametnik kuulub riigi poolt kohustuslikule kindlustamisele isikukindlustuslepingu alusel.
- (3) Teenistuskohustuste täitmisel hukkunud täitev ametniku matused korraldatakse riigi kulul. Tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetele või omastele maksab riik ühekordset toetust 10 aasta palga ulatuses.
- (4) Täitev ametniku invaliidistumisel teenistusülesannete täitmisel, mis tõi kaasa täieliku töövõime kaotuse, maksab riik täitev ametnikule ühekordset toetust viie aasta palga ulatuses, osalise töövõime kaotusega invaliidistumisel ühe aasta palga ulatuses.

(5) Teenistusalase tegevuse tõttu täitevametnikule või tema perekonnaliikmetele tahtlikult tekitatud materiaalse kahju hüvitab riik. Kahjutasu nõutakse sisse süüdiolvalt isikult.

(6) Täitevametnikel on õigus ühineda ameti- ja kutseühingutesse. Täitevametnike ameti- ja kutseühingul ei ole streikide korraldamise õigust.

(7) Kaitsejõudude tegevteenistusse ja õppekogunemistele täitevametnikku ei kutsuta.

II osa

VARALISTE JA MITTEVARALISTE TSIVIILNÕUETE TÄITMINE

3. peatükk

TÄITEMENETLUS

§ 23. Täitemenetluse algatamine

Täitemenetlus algatakse kohtu või sissenõudja initsiatiivil täitmisele kuuluva lahendi (edaspidi täitedokument) esitamisega täitevbüroole.

§ 24. Täitetoimiku avamine

Täitedokumendid registreeritakse täitevbüroos. Võlgniku kohta avatakse täitetoimik, mis antakse täiturile allkirja vastu üle.

§ 25. Võlgnik ja sissenõudja

(1) Käesoleva seadustiku mõttes on võlgnik kohustatud isik, kelle vastu on sundtäitmisele esitatud lahend varaliste või mittevaraliste tsiviilnõuete täitmiseks.

(2) Käesoleva seadustiku mõttes on sissenõudja õigustatud isik, kelle kasuks on sundtäitmisele esitatud lahend varaliste või mittevaraliste tsiviilnõuete täitmiseks.

§ 26. Võlgniku ja sissenõudja õigused ning kohustused

(1) Võlgnikul ja sissenõudjal on õigus viibida täituri poolt teostatavate täitetoimingute juures, tutvuda täitetoimiku materjalidega, saada täitemenetluse puutuvaid õiendeid, teha täitemenetluse puutuvaid avaldusi ning nõuda nende kandmist täituri aktidesse, sõlmida omavahel kokkuleppeid, esitada arvamusi vara kuuluvuse ja hinna kohta ning kaevata täituri tegevuse peale täitevbüroo direktorile, täitevametile või kohtusse.

(2) Võlgnikul ja sissenõudjal on õigus kutsuda kõigi täitetoimingute juurde kuni kaks tunnistajat. Tunnistajad ei saa tasu ja nende mitteilmumine ei peata lahendi täitmist.

(3) Võlgnikul on kohustus hüvitada täitmisega seotud kulutused vastavalt käesolevas seadustikus kehtestatud korrale.

§ 27. Täituri toimingute üldalused

(1) Täitmist teostavad võlgniku elukohajärgse või tema vara asukohajärgse täitevbüroo täituri selle büroo poolt teenindataval territooriumil. Kui võlgnikuks on juriidiline isik, toimub täitmine tema asukoha või vara asukoha järgi. Erandjuhtudel võib täitur jätkata täitetoiminguid täitevbüroo direktori loal väljaspool tema poolt teenindatavat territooriumi.

(2) Kui võlgnik lahkub teise täitevbüroo tegevuspiirkonda ja tema endisse elukohta ei jää vara, millele saaks sissenõuet pöörata, koostab täitur selle kohta akti ja saadab täitedokumendi võlgniku uue elukoha järgsele täitevbüroole, teatades sellest sissenõudjale.

(3) Mittetööpäeval ja öisel ajal, see on kella 22-st kuni kella kuueni teostatakse täitetoiminguid ainult edasilükkamatutel asjaoludel ja täitevbüroo direktori loal.

§ 28. Täituri õigused ja kohustused

(1) Täitur on kohustatud tarvitusele võtma kõik seadusega lubatud abinõud täitedokumendi täitmiseks ning selgitama täitemenetluses osalevatele isikutele nende õigusi ja kohustusi.

(2) Kohtumääruse alusel on täituril õigus siseneda ruumidesse, mida võlgnik kasutab, ning välja selgitada arestimisele kuuluv vara. Määruse läbiotsimise ja vara arestimise lubamise kohta teeb kohus.

(3) Kui täiturit ei lubata ruumidesse, on tal õigus kasutada sisenemiseks jõudu.

(4) Täituril on õigus täitedokumendi täitmiseks võtta tarvitusele järgmised sunniabinõud:

1) pöörata sissenõue võlgniku varale selle arestimise ja müümise teel;

2) pöörata sissenõue võlgniku hoiusele;

3) pöörata sissenõue võlgniku rahale ja varale, mis on teiste isikute käes;

4) võtta võlgnikult ära kohtuotsuses või määruses märgitud esemed ja anda üle sissenõudjale;

5) võtta tarvitusele muud täitedokumendis märgitud seaduslikud abinõud.

(5) Täituril on õigus kutsuda sissenõudja ja võlgnik täitebüroosse täitemenetluse korra kooskõlastamiseks käesoleva seadustikuga ettenähtud piires ning täitedokumendiga tutvumiseks.

(6) Täituril on õigus sissenõudjalt ja võlgnikult ning täitmisest mitte osa võtvatelt isikutelt vastu võtta suulisi ja kirjalikke täitmiseks vajalikke teateid.

(7) Täitur ei või täitmist iseseisvalt pikendada või ajatada ega muuta otsuse täitmise viisi ja korda.

(8) Täituril ei ole õigust iseseisvalt vabastada vara arestist, peatada või lõpetada täitmist ja tagastada täitedokumente ilma sissenõudja kirjaliku avalduseta.

(9) Täituril on õigus vajalikel juhtudel nõuda abi politseilt.

(10) Täituril on õigus eemaldada täitetoimingu läbiviimise juurest isikuid, kes oma tegude või käitumisega takistavad täitmist.

(11) Täitur teeb vastupanu osutamisel selle kohta ettekande ning esitab selle täitebüroo direktorile vastupanu osutanud isiku vastutusele võtmise küsimuse lahendamiseks.

§ 29. Täituri esialgsed toimingud täitemenetluses

(1) Saanud täitetoimiku, saadab täitur võlgnikule ja vajalikel juhtudel ka sissenõudjale kutse ilmuda täituri vastuvõtule ning teeb võlgnikule ettepaneku täitedokumendi vabatahtlikuks täitmiseks. Kui seaduse ega kohtuotsusega ei ole kindlaks määratud vabatahtliku täitmise tähtaega, võib täitur mõjuvatel põhjustel määrata võlgnikule tähtaja täitedokumendi vabatahtlikuks täitmiseks.

(2) Sissenõudjaga kooskõlastatakse, kas ta soovib sissenõude pööramist võlgniku varale ja hoiustele, ning selgitatakse täitmise korda.

(3) Kui võlgnik soovib võlasumma tasuda osade kaupa vabatahtlikult ja kui sissenõudja on sellega nõus või kui on tegemist perioodiliste maksetega, lepatakse kokku summades, mida võlgnik kohustub igakuiselt sissenõudjale tasuma. Kokku lepatakse samuti muudes täitmisega seotud küsimustes. Võlgnik annab allkirja selle kohta, et ta on teadlik oma kohustustest ja kokkuleppe mittetäitmise tagajärgedest. Sissenõudja kinnitab oma allkirjaga, et nõustub kokkuleppe tingimustega.

(4) Kui perioodiliste maksete suuruses ei jõuta kokkuleppele, määrab igakuiselt tasumisele kuuluvad summad ja maksmise kuupäevad, samuti muud täitmisega seotud küsimused täitur. Võlgnik ja sissenõudja annavad allkirja selle kohta, et nad on teadlikud võlgnikule tasumiseks määratud igakuise summa suurusest. Allkirja andmisest keeldumine fikseeritakse toimikus ja võlgnikule või sissenõudjale selgitatakse nende õigust esitada summa suurusega mittenõustumisel selle kohta kaebus täitebüroo direktorile või kohtusse. Kaebuse esitamine ei peata summade sissenõudmist. Kaebuse rahuldamise korral tehakse tasaarvestus.

(5) Mõjuvatel põhjustel võib sissenõudja või võlgniku soovil kokkuleppe tingimusi täitemenetluse käigus muuta.

§ 30. Võlgniku vastutus täitedokumendi täitmisestkõrvalehoidumise eest

(1) Kui võlgnik ei tasu kokkuleppe alusel igakuiselt tasumisele kuuluvaid summasid, teatab sissenõudja sellest täiturile. Sellisel juhul arvestab täitur igakuulisele tasumata summale juurde 10 protsenti viivist iga tasumata kuu eest ning see nõutakse sisse võlgnikult sissenõudja kasuks.

(2) Täituri korduva kutse peale mõjuva põhjuseta mitteilmumise eest kannab võlgnik haldusvastutust. Protokollile selle kohta koostab täitevametnik.

(3) Seadusega ettenähtud juhtudel kannab võlgnik kriminaalvastutust.

§ 31. Täitmisele kuuluva lahendi selgitamine

Täitmisele kuuluva lahendi ebaselguse korral on täitur kohustatud selgituse saamiseks pöörduma lahendi teinud organi (ametiisiku) poole. Lahendi selgitamine toimub seadusega sätestatud korras.

§ 32. Täitmise pikendamine ja ajatamine, täitmise viisi ja korra muutmine

Asjaolude korral, mis teevad täitmise raskeks või võimatuks, on täituril õigus tõstatada lahendi teinud organi (ametiisiku) ees küsimus täitmise pikendamise või ajatamise või otsuse täitmise viisi ja korra muutmise kohta. Täituri avaldus, mille on kinnitanud täitevbüroo direktor, vaadatakse läbi seadusega sätestatud korras.

§ 33. Täitetoimingute edasilükkamine

Täitur võib täitetoimingute läbiviimist edasi lükata ainult sissenõudja kirjaliku avalduse alusel.

§ 34. Täitemenetluse peatamine

(1) Täitevbüroo direktor peatab täitemenetluse:

- 1) võlgniku surma korral, kui kohtu poolt tuvastatud õigussuhe võimaldab õigusjärglust;
- 2) võlgniku teovõime kaotusel;
- 3) võlgniku viibimisel kaitsejõudude tegevteenistuses või seal viibiva sissenõudja avalduse alusel;
- 4) vara arestist vabastamise hagi esitamisel;
- 5) võlgniku poolt täitmisele kuuluva lahendi seaduslikel alustel vaidlustamisel;
- 6) ametiisiku otsuse järgi, kellele on seadusega antud täitmise peatamise õigus;
- 7) võlgniku tagaotsitavaks kuulutamisel;
- 8) võlgniku või sissenõudja ajutisel või alalisel lahkumisel Eesti Vabariigist.

(2) Täitevbüroo direktor võib täitemenetluse peatada:

- 1) võlgnikuks oleva juriidilise isiku olemasolu lõppemisel;
- 2) riikliku või ühiskondliku kohustuse täitmisele kaasatud võlgniku avalduse alusel;
- 3) võlgniku pikaajalisel komandeeringus viibimisel;
- 4) võlgniku raske haigestumise korral või tema viibimisel raviautuses;
- 5) täituri tegevuse peale kaebuse esitamisel;
- 6) ametiisiku tegevuse peale kaebuse esitamisel;
- 7) võlgniku tunnistamisel maksejõuetuks.

(3) Täitemenetluse peatamisel jäävad kõik teostatud täitetoimingud jõusse. Täitemenetlus uuendatakse pärast selle peatamist tinginud asjaolude äralangemist.

§ 35. Täitemenetluse lõpetamine

(1) Täitemenetlus lõpetatakse:

- 1) sissenõudja kirjalikul loobumisel oma nõudest;
- 2) sissenõudja või võlgniku surma korral, kui nõudeõigused või kohustused ei saa üle minna surnud isiku pärijatele;
- 3) täitedokumendi muutmisel või tühistamisel;
- 4) sissenõudja tõestatud allkirja esitamisel selle kohta, et võlgnik on lahendi täitnud;

5) võlgniku poolt sellise lahendi esitamisel, millega on sissenõudjalt võlgniku kasuks välja mõistetud summa ja see on võrdne või suurem võlgnikult sissenõudmisele kuuluvast summast.

(2) Sissenõudja loobumisel nõudest kokkuleppel võlgnikuga rakendatakse seadusega kindlaks määratud korda.

(3) Täitemenetluse lõpetamisel tühistatakse kõik täituri poolt tehtud täitetoimingud. Lõpetatud täitemenetlust ei saa uuesti alustada.

§ 36. Täitemenetluse peatamise või lõpetamise kord

(1) Täitemenetluse peatamise või lõpetamise küsimuse vaatab läbi täitevbüroo direktor ja sellest teatatakse võlgnikule ja sissenõudjale, kuid nende mitteilmumine ei takista küsimuse lahendamist.

(2) Küsimuse lahendamise kohta teeb täitevbüroo direktor määruse, mille peale võib esitada kaebuse täitevametile või kohtusse.

(3) Täitemenetluse peatamisest või lõpetamisest teatatakse lahendi teinud organile.

§ 37. Täitmisele kuuluva dokumendi täitmiselt tagastamine

Täitedokument tagastatakse täitmiselt sissenõudjale tema kirjaliku avalduse alusel. Sissenõudjal on igal ajal õigus taotleda täitedokumendi edasist täitmist.

§ 38. Täituri taandamine

(1) Täitur ei või täitmisest osa võtta, kui ta on sissenõudja, võlgniku või teiste asjast osavõtivate isikute sugulane või kui ta on isiklikult, otseselt või kaudselt huvitatud asjade käigust või kui on muid asjaolusid, mis tekitavad kahtlust tema erapooletuses.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud asjaolude esinemisest on täitur kohustatud teatama täitevbüroo direktorile.

(3) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud alustel võivad taanduse esitada sissenõudja, võlgnik või nende esindajad.

(4) Taandus peab olema motiveeritud ja esitatud enne täitedokumendi täitmisele asumist. Taanduse hilisem avaldamine on lubatud ainult juhul, kui selle alus sai taanduse esitajale teatavaks pärast täitemenetluse alustamist.

(5) Täituri taandamise otsustab täitevbüroo direktor. Ta kuulab ära täituri, kelle vastu avaldati taandus, samuti sissenõudja, võlgniku või nende esindajate arvamuse. Lahenduse kohta tehakse määrus. Taandamisest keeldumise korral võib määruse peale esitada kaebuse täitevametile või kohtusse, kuid selle esitamine ei peata täitetoimingute teostamist.

(6) Täituri taandamise korral antakse täitmisele kuuluv dokument täitevbüroo direktori määruse alusel üle teisele täiturile.

§ 39. Võlgniku maksejõuetuks tunnistamine

Täituri ettekande alusel, mille on kinnitanud täitevbüroo direktor, võib kohus tunnistada maksejõuetuks töötü või töövõimetu võlgniku, kellel ei ole vara, millele saaks sissenõuet pöörata.

§ 40. Võlgniku tagaotsimine

(1) Kui võlgniku asukoht ei ole teada, kuulutab täitevbüroo direktor oma määrusega võlgniku tagaotsitavaks. Määrus saadetakse täitmiseks täitevbüroo asukohajärgsesse politseiprefektuuri.

(2) Politseiprefektuuri avalduse alusel teeb täitevbüroo direktor määruse võlgnikult tema tagaotsimise kulude sissenõudmiseks selle kasuks, kes need kandis.

§ 41. Võlgniku sundtoomine

Kui võlgnik ei ilmu täituri kutse peale täitevbüroosse, võib halduskohtuniku määruse alusel rakendada tema suhtes riigi kulul sundtoomist. Sundtoomise kulud mõistetakse võlgnikult välja kohtuniku määrusega ja need kantakse riigieelarvesse.

§ 42. Täitmisega seotud kulud

(1) Täituri poolt tehtud arvestuse alusel teeb täitevbüroo direktor määruse täitmisega seotud kulude võlgnikult väljamõistmiseks.

(2) Määrusega mittenõustumisel võib võlgnik esitada kaebuse täitevametile või kohtusse.

§ 43. Sissenõudega ühinemine

Sissenõude teostamisel võivad sissenõudega ühineda isikud, kellel on võlgniku suhtes täitedokumente teistes asjades.

§ 44. Sissenõudjate nõudmiste rahuldamise järjekord

(1) Kui võlgnikult sissenõutud rahast ei piisa sissenõudjate kõikide nõuete rahuldamiseks, jaotatakse see sissenõudjate vahel täituri poolt koostatud arvestuse alusel, mille kinnitab täitevbüroo direktor.

(2) Täituri arvestusega mittenoustumisel on sissenõudjatel õigus esitada kaebus täitevametile või kohtusse.

(3) Raha jagamisel tuleb esmajärjekorras rahuldada sissenõuded alimentideks, töö- ja autoriõiguslikest suhetest tulenevad nõuded ja vigastuse või muu tervisekahjustusega tekitatud, samuti seoses toitja kaotusega tekkinud kahju hüvitamise nõuded.

§ 45. Varaliste nõuete täitmine vanglaasutustes

(1) Vanglaasutus kannab võlgniku töötasust kinnipeetud osa igakuiselt selle täitevbüroo deposiitarvele, kelle tööpiirkonnas vanglaasutus asub.

(2) Võlgnikult kinnipeetud raha jaotamiseks koostab täitur arvestuse käesoleva seadustiku § 44 sätete kohaselt ja kannab raha sissenõudjatele üle.

§ 46. Täitemenetlus pankroti väljakuulutamisel

Pankroti väljakuulutamisel reguleeritakse täitemenetlust pankrotiseadusega.

§ 47. Kaotatud täitetoimiku taastamine

(1) Kaotatud täitetoimiku taastamiseks võib avalduse esitada võlgnik või sissenõudja või nende esindajad täitevbüroole, kus lahend on või oli täitmisel. Täitevbüroo võib täitetoimiku taastada ka oma algatusel.

(2) Avaldus peab sisaldama üksikasjalikke andmeid asja kohta. Avaldusele lisatakse avaldajal säilinud ja asjasse puutuvad dokumendid või nende ärakirjad, kuigi need ei ole tõestatud nõutavas korras.

(3) Kaotatud toimik taastatakse täielikult või osas, mille taastamist peab täitevbüroo vajalikuks.

(4) Täitetoimiku taastamisel kasutab täitevbüroo säilinud toimiku osi, enne toimiku kadumist isikutele välja antud dokumente või nende ärakirju ning teisi asjasse puutuvaid materjale.

(5) Vajadusel võib täitevbüroosse kutsuda täitetoimingute juures viibinud tunnistajaid ja teisi isikuid ning võtta nendelt seletusi.

4. peatükk

SISSENÕUE VÕLGNIKU VARALE

§ 48. Sissenõude pööramine võlgniku varale

(1) Sissenõue pööratakse võlgniku varale sissenõudja soovil.

(2) Sissenõude pööramine varale seisneb selle arestimises, äravõtmises ja realiseerimises.

§ 49. Vara liigid, millele ei või pöörata sissenõuet

Vara liigid, millele ei või pöörata sissenõuet, on sätestatud tsiviilkohtupidamise seadustiku lisa 2.

§ 50. Võlgniku vara arestimine

(1) Võlgniku vara arestimine seisneb selle üleskirjutamises, käsutamise keelamises ja hoiule andmises. Vajalikel juhtudel on täituri õigus esemed pitseerida või vara kaasa võtta ja see hoiustada. Võlgnikult ära võetud raha kannab täitur täitevbüroo deposiitarvele.

(2) Vara üleskirjutamine toimub võlgniku või tema esindaja või täisealise perekonnaliikme juuresolekul. Vara üleskirjutamise juures võib viibida sissenõudja või tema esindaja.

(3) Kui täiturit ei lubata ruumidesse, mida võlgnik kasutab, samuti siis, kui vara arestimise juures ei viibi võlgnik, tema esindaja või täisealine perekonnaliige, kutsub täitur vara arestimise juurde kaks tunnistajat või politsei esindaja.

(4) Kui teine isik nimetab vara enda omandiks, kantakse vara loendisse, kuhu tehakse märge teise isiku vastuväite kohta. Asjast huvitatud isikule selgitab täitur õigust esitada kohtule hagi vara arestist vabastamiseks. Selle kohta tehakse akti märge.

(5) Vara üleskirjutamisel on võlgnikul õigus täiturile avaldada, millistele esemetele pöörata sissenõue esmajärjekorras. Täitur on kohustatud selle avalduse rahuldama, kui see ei takista otsuse täitmist.

(6) Kui võlgniku isiklikust varast ei piisa täitedokumendi täitmiseks, kirjutab täitur üles ka kaas- ja ühisomandis oleva vara.

(7) Sissenõudjal on õigus võlgniku nõusolekul vabastada mõned asjad arestist, kuigi muu arestitud vara ei ole küllaldane täitedokumendi täitmiseks.

(8) Võlgnik, sissenõudja ja teised arestimise juures viibinud isikud võivad teha täiturile avaldusi ja märkusi vara arestimise akti kohta ja nõuda nende kandmist akti.

(9) Võlgniku või sissenõudja mõjuva põhjuseta mitteilmumisel vara arestimise juurde või kui nad vara arestimise aktile allakirjutamisel ei teinud selle kohta avaldusi või märkusi, ei ole neil hiljem õigust kaevata akti ebaõige koostamise üle.

(10) Kinnisvara arestimisest teatab täitur esmatasandi kohalikule omavalitsusele ja kinnisvara registri pidajale kinnisvara võõrandamise keelumärkuse tegemiseks registris. Sõiduauto arestimisest teatatakse vabariiklikule ja kohalikule Autoregistri keskusele. Panditud vara arestimisest teatab täitur pandipidajale.

§ 51. Vara hindamine

(1) Üleskirjutatud vara hinnatakse võlgniku ja sissenõudja vastastikusel kokkuleppel. Kui võlgnik ja sissenõudja ei saavuta kokkulepet või nad keelduvad vara hindamisest, samuti kui üks nendest ei ole vara arestimise juures, hindab vara täitur.

(2) Kui üksikute esemete hindamine osutub raskeks või kui võlgnik või sissenõudja vaidlustab täituri määratud hinna, kutsub täitur vara väärtuse kindlaksmääramiseks asjatundja. Täituri määratud hinna vaidlustamisel kannab uue hindamise kulud isik, kes uut hindamist nõuab.

§ 52. Vara arestimise akt

(1) Vara arestimise kohta koostab täitur akti, mille vormi kehtestab täitevamet.

(2) Aktis tuleb näidata ka see vara, mida ei arestitud, samuti vara, mis jäeti võlgnikule ja tema perekonnaliikmetele kui vara, millele ei saa seaduse järgi sissenõuet pöörata.

(3) Aktile kirjutavad alla täitur, vara hoidja, võlgnik, sissenõudja ja teised arestimise juures viibinud isikud. Allkirja andmisest keeldumise korral tehakse akti vastav märge.

(4) Akt koostatakse kolmes eksemplaris. Üks eksemplar jäetakse täitetoimikusse, teine antakse võlgnikule või tema esindajale või juuresviibinud täiskasvanud perekonnaliikmele, nende puudumisel kohaliku omavalitsusorgani esindajale, ja kolmas vara hoidjale.

§ 53. Arestitud varale hoidja määramine

(1) Arestitud ja äravõtmata jäetud vara antakse hoiule võlgnikule, tema täisealisele perekonnaliikmele või teistele isikutele.

(2) Vara hoidja määratakse võlgniku ja sissenõudja kokkuleppel. Kokkuleppe mittesaavutamisel määrab vara hoidja täitur.

(3) Kui vara hoidjaks on teine isik, on tal õigus saada vara hoidmise eest tasu ja vara hoidmiseks tehtud kulutused hüvitatakse talle võlgniku arvel. Tasu suuruse teeb kindlaks täitur, selle kinnitab täitevbüroo direktor. Arvestusega mittedõustumise korral on võlgnikul või vara hoidjal õigus esitada kaebus täitevametele või kohtusse.

(4) Hoiule antud vara raiskamise, võõrandamise või varjamise eest vastutab vara hoidja seadusega sätestatud korras.

§ 54. Arestitud vara müük

(1) Vara müüb täitur vara asukohas või mõnes muus sobivas kohas enampakkumise teel või komisjoni korras.

(2) Täituril on õigus anda võlgnikule võimalus müüa vara kindlaksmääratud tähtaja jooksul täituri kontrolli all, kuid mitte vara arestimise aktis märgitust madalama hinnaga.

(3) Täitur võib võlgniku palvel kindlaks määrata vara müümise järjekorra. Kui osa vara müügist saadud rahast piisab sissenõudjate nõuete rahuldamiseks ja täitmise seotud kulude katmiseks, siis vara edasine müük lõpetatakse.

(4) Kui vara ei õnnestu müüa, on sissenõudjal õigus see vara kahjusumma katteks endale jätta vara arestimise aktis märgitud väärtuses, vara ümberhindamise korral ümberhindluse väärtuses.

(5) Juhul kui vara soovivad endale jätta mitmed sissenõudjad, arvestatakse sissenõudjate nõudmiste rahuldamise järjekorda. Kui esmajärjekorras rahuldamisele kuuluvaid sissenõudeid ei ole, kuulub eelisõigus sellele, kelle taotluse alusel oli vara arestitud, seejärel sellele, kelle kasuks kuulub sissenõudmisele suurim summa. Kui sissenõudjad on võrdses olukorras, otsustab küsimuse loosimine.

(6) Kui sissenõudja keeldub arestitud vara vastuvõtmisest, tagastatakse see võlgnikule ja vabastatakse aresti alt. Kui sissenõudja avaldab soovi arestitud vara endale jätta, kuid ei ilmu mõjuvate põhjusteta selle vastuvõtmisele täituri poolt määratud päeval, vabastatakse vara aresti alt.

(7) Võlgnikult äravõetud valuutaväärtused, kullast, hõbedast, platinast ja platinagrupi metallidest, vääriskividest ja pärlitest juveel- ja olmetooted, samuti nende toodete murd antakse üle Eesti Vabariigi Väärismetallide ja Vääriskivide Fondile, kes kannab nende eest arvestatud raha täitevbüroo deponaarvele.

(8) Väärtpaberid maksab välja pank; välisvaluuta, välisvaluutas väljakirjutatud tšekid ja väärtpaberid selleks volitatud pank. Laekunud raha kantakse täitevbüroo deponaarvele.

§ 55. Võlgniku vara müük enampakkumisel

(1) Võlgniku vara müük avalikul enampakkumisel toimub täituri määratud tähtajal ja kohas.

(2) Enampakkumise aja ja koha teeb täitur teatavaks kuulutusega kohalikus ajalehes hiljemalt 10 päeva enne enampakkumist. Kuulutuses teatakse, milline ja milliste alghindadega vara müüakse. Kuulutuse teksti ärakirja hoitakse täitetoimikus.

(3) Panditud vara enampakkumise teel müümise aja ja koha teatab täitur pandipidajale.

§ 56. Isikud, kel ei ole õigust enampakkumisest osa võtta

Enampakkumisest ei tohi osa võtta riigivõimu- ja valitsemisorganite, kohaliku omavalitsuse organite, kohtu ja prokuratuuri ametiisikud ning politsei- ja täitevametnikud, samuti võlgnik, tema esindaja ja isikud, kes osalesid vara arestimise juures või korraldavad selle müümist või on tunnistajateks enampakkumise läbiviimisel. Täitur peab sellest informeerima osavõtjaid enne enampakkumisele asumist.

§ 57. Enampakkumise läbiviimise kord

(1) Enampakkumise viib täitur läbi avalikult kahe tunnistaja või politseiniku juuresolekul.

(2) Kui enampakkumise alguseks ostjaid ei ilmu või ilmub ainult üks ostja, peab täitur ostjaid ootama vähemalt ühe tunni. Pärast seda võib enampakkumist alustada ühe ostja juuresolekul.

(3) Enampakkumisel osaleda sooviv isik tasub täiturile enne enampakkumise algust täituri määratud suuruses osavõtumaksu. Ostja poolt tasutud osavõtumaks arvatakse ostuhinna hulka. Teistele osavõtjatele tagastatakse osavõtumaksud pärast enampakkumise lõppemist.

(4) Enampakkumist alustatakse arestimisaktis märgitud vara väärtusest. Ostjate poolt pakutavad hinnad kuulutab täitur suuliselt, kuni kestavad ülepaakumised.

(5) Vara loetakse müüduks isikule, kes pakkus kõrgeima hinna.

(6) Kui sissenõudja viibib enampakkumise juures, antakse talle vara müügist laekunud raha üle kviitungi vastu. Muudel juhtudel kantakse vara müügist laekunud summad täitevbüroo deponaarvele.

(7) Toimunud enampakkumise kohta koostab täitur akti, millele kirjutavad alla täitur ja tunnistajad või politseinik. Enampakkumise akti vormi kehtestab täitevamet.

§ 58. Enampakkumise tagajärjed

(1) Ostja on kohustatud enampakkumisel tasuma vähemalt ühe kolmandiku tema poolt pakutud kõrgeimast hinnast. Ostja, kes jätab selle osa maksmata, kõrvaldatakse enampakkumiselt ja vara müüakse uuesti.

(2) Ostja on kohustatud viie päeva jooksul pärast enampakkumist tasuma täitevbüroo deposiitarvele kogu ostuhinna. Kui ostja mõjuva põhjuseta ei tasu määratud tähtajaks ostuhinda, ei tagastata temale osavõtumaksu ja tasutud osa ostuhinnast ja see kantakse riigieelarvesse.

(3) Ostjale antakse ostetud vara üle pärast kogu ostuhinna tasumist.

(4) Kui sissenõudja ostis enampakkumisel vara ja vara müük on toimunud ainult tema sissenõuete rahuldamiseks või kui ülejäänud vara müügist saadud rahast jätkub kõigi teiste sissenõudjate rahuldamiseks, siis vara ostnud sissenõudja on vabastatud 1/3 pakutud hinna ja ülejäänud ostuhinna tasumisest. Vajadusel tehakse tasaarvestus.

(5) Vara müügist saadud rahast kaetakse esmajärjekorras täitmise seotud kulud, ülejäänud jagatakse sissenõudjate vahel. Pärast nõuete rahuldamist järelejäänud raha tagastatakse võlgnikule.

(6) Kui ostja on määratud tähtajaks tasunud kogu ostusumma vara eest, mis vajab vormistamist tema nimele, annab täitur talle enampakkumise akti ärakirja, mille alusel toimub vormistamine.

§ 59. Enampakkumise nurjunuks kuulutamine

Täitur kuulutab enampakkumise nurjunuks, kui enampakkumisele ostjaid ei ilmunud või kui ostja ei tasu viie päeva jooksul täielikult ostuhinda.

§ 60. Enampakkumise nurjunuks kuulutamise tagajärjed

(1) Kui sissenõudja ei soovi vara sissenõude katteks endale jätta, määrab täitur mitte varem kui 10 päeva pärast teistkordse enampakkumise. Teistkordne enampakkumine algab ostjate poolt pakutud hinnast ja toimub käesoleva seadustiku §-des 55—59 sätestatud korras.

(2) Kui teistkordne enampakkumine kuulutatakse nurjunuks ja kui sissenõudja ei soovi vara endale jätta, vabastatakse vara arestist.

§ 61. Enampakkumise kehtetuks tunnistamine

Kohus võib tunnistada enampakkumise kehtetuks kolme aasta jooksul, arvates enampakkumise päevast, kui vara müüdi isikule, kel ei olnud õigust enampakkumisest osa võtta.

§ 62. Võlgniku vara müük komisjoni korras

(1) Võlgniku vara antakse komisjonimüügile akti alusel, mille vormi kehtestab täitevamet.

(2) Kui kauplusel ei ole võimalik vara aktis märgitud hinnaga müüa, hindavad täitur ja kaupluse esindaja vara ümber. Ümberhindamise aeg ja koht teatatakse sissenõudjale ja võlgnikule, kuid nende mitteilmumine ei takista ümberhindamist.

(3) Vara komisjonimüügist laekunud raha, millest on maha arvestatud komisjonitasu, kantakse täitevbüroo deposiitarvele.

§ 63. Sissenõude pööramine teiste isikute käes olevale võlgniku rahale või varale

(1) Teiste isikute käes olevale võlgniku rahale või varale sissenõude pööramisel arestib selle täitur.

(2) Kui võlgniku vara on teiste isikute käes lepingu alusel, lahendab küsimuse kohus.

§ 64. Sissenõude pööramine võlgnike hoiusele või pangaarvele

(1) Sissenõudja soovil võib pöörata sissenõude võlgniku hoiusele või pangaarvele, mille olemasolu teeb kirjaliku järelepärimise alusel kindlaks täitur.

(2) Hoius või pangaarve arestitakse ja raha kantakse täituri kirja ja vara arestimise akti alusel pangaasutuse poolt täitevbüroo deposiitarvele. Arestimisele ei kuulu hoius ühe minimaalpalga piires iga võlgnikuga koos elava perekonnaliikme kohta.

5. peatükk

TEATAVAT LIIKI LAHENDITE TÄITMISE ERISUSED

§ 65. Lahendis märgitud esemete üleandmine sissenõudjale

(1) Kui sissenõudjale on välja mõistetud konkreetsed esemed, võtab täitur need võlgnikult ära ja annab üle sissenõudjale. Üleandmise kohta koostatakse akt, mille vormi kehtestab täitevamet.

(2) Kui lahendit ei ole võimalik täita väljamõistetud esemete kadumise tõttu, kui sissenõudja keeldub neid vastu võtmast seoses nende väärtusetuks muutumise või riknemisega või muudel mõjuvatel põhjustel, koostab täitur selle kohta akti, mille saadab koos oma ettepanekuga lahendi teinud organile edasise täitmise korra ja viisi muutmiseks.

§ 66. Võlgnikku teatava toimingu tegemisele kohustava lahendi täitmine

(1) Lahendiga võlgnikule pandud teatava toimingu määratud tähtjaks tegemata jätmisel koostab täitur selle kohta akti ja võlgniku suhtes rakendatakse lahendis märgitud mittetäitmise tagajärgi.

(2) Kui lahendis ei ole märgitud mittetäitmise tagajärgi, saadetakse akt lahendi teinud organile, kus see küsimus lahendatakse.

(3) Kui määratud tähtjaks ei ole täidetud lahendit, mis kohustab võlgnikku tegema toiminguid, mida saab teha ainult tema ise, teeb täitur kohtule ettepaneku võlgniku trahvimiseks. Esmakordsel trahvimisel on trahvisumma mitte vähem kui 10 ja mitte rohkem kui 200 päevapalka, korduval trahvimisel mitte rohkem kui 400 päevapalka. Trahv nõutakse võlgnikult sisse riigieelarvesse. Trahvi tasumine ei vabasta võlgnikku lahendis ettenähtud toimingute tegemise kohustusest.

(4) Käesoleva paragrahvi sätteid kohaldatakse ka juhul, kui võlgnik on kohustatud lubama teatavaid toiminguid või hoiduma teatavatest toimingutest.

§ 67. Lahendi täitmine tööle ennistamise asjas

(1) Kui tööandja ei täida määratud tähtjaks lahendit tööle ennistamises, koostab täitur lahendi mittetäitmise kohta akti, mille saadab kohtule. Kohus võib seejuures lahendada küsimuse täitmise viivitamisest või mittetäitmises süüdi oleva ametiisiku materiaalsest vastutusest.

(2) Lahendi mittetäitmisel kohaldatakse käesoleva seadustiku § 66 3. lõike sätteid.

§ 68. Lahendi täitmine lapse üleandmise asjas

(1) Lapse üleandmise asjas viib täitur täitetoimingut läbi hooldus- või haridusorgani esindaja osavõtul.

(2) Kui kohustatud isik takistab lahendi täitmist, kohaldatakse tema suhtes käesoleva seadustiku § 30 2. ja 3. lõike ja § 66 3. lõike sätteid.

(3) Vajalikul juhul võib täitur tõstatada eestkostes- ja hooldusorgani ees küsimuse lapse ajutiseks paigutamiseks lasteasutusse.

§ 69. Lahendi täitmine alimentide sissenõudmise asjas

(1) Alimentide sissenõudmise asja täitmisel ei või kokkuleppe alusel igakuiselt makstav summa olla väiksem seadusega kehtestatud miinimummäärast.

(2) Alimentide võlgnevuse korral võib pöörata sissenõude võlgniku varale.

(3) Alimentideks väljamaksmisele kuuluvad summad ei kuulu tasaarvestamisele võlgniku vastuhagi katteks.

§ 70. Ruumidest väljatõstmise lahendi täitmine

(1) Täitedokumendil märgitud ruumidest tõstetakse sellel märgitud isikud välja koos nende kuuluva varaga.

(2) Võlgnikule määratakse tähtaeg lahendi vabatahtlikuks täitmiseks. Sellele järgneb sundkorras väljatõstmine.

(3) Täitur teeb võlgnikule teatavaks lahendi vabatahtliku täitmise tähtaja, sundkorras väljatõstmise kuupäeva ning võlgnikule pandud kohustused: muretseda ruum vara paigutamiseks; teatada selle asukoht täiturile; väljatõstmist takistavate asjaolude ilmnemisel teatada sellest isiklikult või teiste isikute kaudu täiturile. Võlgnik kinnitab allkirjaga, et on teadlik temale pandud kohustuste mittetäitmise tagajärgedest. Allkirja andmisest keeldumine fikseeritakse tunnistajate juuresolekul.

(4) Kui väljatõstetav isik hoidub väljatõstmisest kõrvale või teeb selleks takistusi, kutsub täitur vajaduse korral väljatõstmise juurde politseiametniku või kohaliku omavalitsuse esindaja või tunnistajad.

- (5) Sundkorras väljatõstmise kohta koostab täitur akti, millele kirjutavad alla täitur ja väljatõstmise juures viibinud isikud.
- (6) Kui võlgnik ei ole täitnud oma kohustust muretseda ruum vara paigutamiseks, tõstetakse vara välja. Kui võlgnik ei viibi väljatõstmise juures, kirjutatakse väljatõstetav vara üles.
- (7) Kui võlgnik ei viibi väljatõstmise juures, kuid ta on teatanud täiturile, kuhu väljatõstetav vara paigutada, kirjutatakse vara üles ja paigutatakse võlgniku poolt soovitud kohta samas asustatud piirkonnas. Väljatõstetud vara säilimise eest täitur ei vastuta.
- (8) Väljatõstmisega seotud kulud nõutakse võlgnikult sisse käesoleva seadustiku §-s 42 sätestatud korras.
- (9) Väljatõstmist takistavate asjaolude ilmnemisel lõpetab täitur väljatõstmise ja tõstatab täitevbüroo direktori ees küsimuse peatamise kohta, teatades sellest ka sissenõudjale.

§ 71. Lahendi täitmine teise eluruumi paigutamise või eluruumi sundvahetamise asjas

- (1) Kui võlgnik ei täida vabatahtlikult temale antud tähtjaks lahendit teise eluruumi asumise kohta, paigutatakse võlgniku vara teise eluruumi sundkorras.
- (2) Kui lahendis nähakse ette väljatõstetavale teise eluruumi vastuandmine, saadab täitur organile, kellele on pandud kohustus anda teine eluruum, teate lahendi täitmise aja kohta. Kui määratud tähtjaks teist eluruumi ei anta, koostab täitur selle kohta akti ning esitab selle lahendi teinud kohtule edasise täitmise korra kindlaksmääramiseks.

§ 72. Erikonfiskeerimine

- (1) Erikonfiskeerimisele kuuluvad esemed antakse täituri poolt üle rahandusorganile, kes korraldab nende realiseerimise.
- (2) Esemete rahandusorganile üleandmise kohta koostatakse akt, mille vormi kehtestab täitevamet.

6. peatükk

TÄITEMENETLUS JURIIDILISTE ISIKUTE JA VÄLISRIIGI KOHTUTE OTSUSTE NING MUUDE LAHENDITE SUHTES

§ 73. Lahendi täitmine juriidilise isiku suhtes

- (1) Sissenõue juriidiliselt isikult võlasumma sissenõudmiseks pööratakse esimeses järjekorras võlgniku pangaasutustes olevatele rahalistele vahenditele. Selleks saadab täitur täitedokumendi vahetult vastavale pangaasutusele vahendite sundkorras mahakandmiseks. Kui sissenõudjaks on teine juriidiline isik, kantakse võlasumma otse sissenõudja kontole.
- (2) Sissenõude korral kodaniku kasuks saadab täitur täitedokumendi koos inkassokorraldusega pangaasutusse ja võlasumma kantakse täitevbüroo deposiitarvele. Deposiitarvele laekunud raha makstakse sissenõudjale välja tšeki alusel või kantakse üle posti teel.
- (3) Kui rahalised vahendid ei ole võlgnevuse kustutamiseks küllaldased, võib pöörata sissenõude võlgniku varale.
- (4) Juriidilise isiku reorganiseerimisel toimub sissenõudmine esialgse võlgniku kohustuste eest vastutava organisatsiooni arveldus- või jooksvalt arvelt. Selline vastutus määratakse kindlaks kompetentse organi otsusega reorganiseerimise kohta või üleandva ja vastuvõtva organisatsiooni poolt kinnitatud üleandmisbilansiga.
- (5) Võlgnikuks oleva juriidilise isiku likvideerimisel koos likvideerimiskomisjoni moodustamisega võib komisjon esitada pangaasutusele, kus on likvideeritava juriidilise isiku konto, avalduse vahendite kontolt mahakandmise lõpetamise kohta. Selle avalduse alusel antakse nii pangaasutusse kui ka täiturile saabunud täitedokumendid täitmiseks likvideerimiskomisjonile, välja arvatud täitedokumendid töötasu või sellega võrdsustatud väljamaksete nõudes. Täitedokumendi saatmisest likvideerimiskomisjonile teatatakse sissenõudjale.
- (6) Juriidilise isiku likvideerimisel saadetakse täitedokumendid töötasu ja sellega võrdsustatud maksete nõuetes pangaasutusse likvideeritava asutuse kontolt vahendite mahakandmiseks likvideerimiskomisjonist sõltumata. Täitedokumendid saadetakse pangaasutusse ka juhul, kui likvideerimiskomisjon ei teata likvideeritava asutuse kontolt vahendite mahakandmise lõpetamisest.
- (7) Kui täitmise käigus selgub, et juriidiline isik, kelle kasuks on kahjusummad välja mõistetud, on likvideeritud ning muu juriidiline isik ei ole kandnud sissenõudmisele kuuluvaid summasid oma bilanssi, tõstatab täitur lahendi teinud organi ees küsimuse väljamõistetud summade riigieelarvesse üleandmise kohta.

§ 74. Välisriigi kohtute otsuste ja muudelahendite täitmine

(1) Vastavalt Eesti Vabariigi ja teiste riikide vahel sõlmitud õigusabi kokkulepetele teeb võlgniku elukohajärgne kohus määruse välisriigi kohtu otsuse või muu lahendi sundkorras täitmise lubamiseks Eesti Vabariigi territooriumil. Määrus koos täitedokumendiga saadetakse täitmiseks võlgniku elukohajärgsele täitevbüroole. Võlgniku elukohajärgsele kohtule saadab välisriigi kohtu otsuse või muu lahendi täitmise lubamise küsimuse lahendamiseks Justiitsministeerium.

(2) Välisriigi kohtu otsuse või muu lahendi täitmiseks, mis puudutab võlasumma sissenõudmist, tasub võlgnik raha täitevbüroo deposiitarvele ja seda hoitakse seal seni, kuni sissenõudja saab loa selle ülekandmiseks välisriiki või kantakse raha sissenõudja soovil tema nimele avatud hoiu- või pangaarvele Eesti Vabariigis. Raha kantakse sissenõudjale üle vabariigi pangaasutuse kaudu.

7. peatükk

VÕLGNIKULT RAHA VASTUVÕTMINE JA SELLE VÄLJAANDMINE

§ 75. Täituri poolt raha vastuvõtmine deposiitarvele

(1) Tavaliselt tasub võlgnik võlasummad sissenõudjale otse, ilma täitevbüroo vahenduseta, mille kohta esitatakse täiturile maksmist tõendav dokument. Täitur võtab kviitungi alusel raha vastu, kui sissenõudja asukoht on võlgnikule teadmata või kui sissenõudja keeldub raha vastuvõtmisest.

(2) Deposiitarvele kantakse ka vara müügist laekunud raha, kui sissenõudja ei viibi enampakkumise juures ega saa vara müügist laekunud raha kohe vastu võtta.

(3) Täitur võtab raha vastu ainult vormikohaste kviitungite alusel.

(4) Kviitungi alusel vastuvõetud raha peab täitur maksma pankade deposiitarvele hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast raha vastuvõtmist.

(5) Täituri on keelatud ilma täitevbüroo deposiitarve vahenduseta raha vastu võtta ning sissenõudjale üle kanda.

§ 76. Raha väljaandmine sissenõudjale täitevbüroo deposiitarvelt

(1) Täituri poolt võlgnikult sissenõutud rahast rahuldatakse sissenõudjate nõudmised ja kaetakse otsuse täitmise kulud. Raha, mis jääb üle pärast kõikide nõudmiste rahuldamist, tagastatakse võlgnikule.

(2) Riigieelarvesse maksab täitur raha deposiitarve vahenduseta.

(3) Kõik operatsioonid sissenõudjale kuuluva raha väljaandmiseks toimuvad sissenõudja nimele vormistatud tšeki alusel või juriidilisele isikule kuuluva raha ülekandmiseks vormistatud maksekorralduse alusel. Raha ülekandmiseks posti teel annab täitevbüroo direktor kirjaliku korralduse, millele lisatakse sissenõudjate nimekiri koos nende aadresside ja ülekantavate summadega.

(4) Nimelised tšekid antakse passi alusel välja sissenõudjale või isikule, kellel on raha saamiseks volitus. Passiandmed märgitakse tšekikontsule.

(5) Deposiitarvele kantud raha hoitakse arvel kuus kuud. Kui selle aja jooksul ei ole sissenõudja kutsetele vaatamata ilmunud raha vastu võtma või on tema asukoht teadmata, avatakse kohalikus pangaasutuses täitevbüroo korralduse alusel sissenõudja nimele arve ja raha kantakse sinna üle.

(6) Täiturile lisatasuna väljamaksmisele kuuluv raha makstakse deposiitarvelt välja täituri nimele väljakirjutatud tšeki alusel.

8. peatükk

VÕLGNIKU, SISSEÕUDJA JA TEISTE ISIKUTE KAITSE TÄITEMENETLUSES

§ 77. Täituri tegevuse peale edasikaebamine

(1) Täituri tegevuse peale lahendi täitmisel või täitetoimingu tegemisest keeldumisest võib võlgnik või sissenõudja esitada täitevbüroo direktorile kaebuse 10 päeva jooksul, arvates kaevatava toimingu tegemisest või selle tegemisest keeldumisest või päevast, mil kaebaja sellest teada sai.

(2) Kaebus täituri tegevuse peale vaadatakse läbi sissenõudja ja võlgniku osavõtul 10 päeva jooksul, kuid nende mitteilmumine ei takista selle läbivaatamist. Täitevbüroo direktori otsuse peale võib edasi kaevata täitevametile või täitevbüroo asukohajärgsesse esimese astme kohtusse.

§ 78. Teiste isikute kaitse täitemenetluses

(1) Kui täitur rikub vara arestimisel seadust, mis on aresti tühistamise aluseks sõltumatult sellest, kas vara kuulub võlgnikule või teistele isikutele, vaadatakse avaldus aresti tühistamise kohta läbi kui kaebus täituri tegevuse peale käesoleva seadustiku §-s 77 sätestatud korras. Sellist avaldust võib esitada kuni arestitud vara müümiseni.

(2) Teiste isikute poolt avaldatud tsiviilõigusliku vaidluse vara kuuluvuse kohta, millele on pööratud sissenõue, vaatab läbi kohus.

III osa

OTSUSTE TÄITMINE HALDUSASJADES

9. peatükk

RAHATRAHV

§ 79. Rahatrahvi sissenõudmise kord

(1) Otsuseid rahatrahvi sissenõudmise asjades täidavad täiturid.

(2) Rahatrahvi sissenõudmiseks kutsutakse võlgnik täituri vastuvõtule ja talle antakse trahvi tasumiseks tähtaeg, mis ei ületa 10 päeva. Rahatrahvi tasumise kohta esitab võlgnik kviitungi (maksedokumendi).

(3) Võlgniku mitteilmumise korral täituri vastuvõtule võib võlgniku suhtes kohaldada sundtoomist või vajaduse korral kuulutada ta tagaotsitavaks käesoleva seadustiku §-de 40 ja 41 sätete kohaselt.

(4) Rahatrahvi tasumise tähtaja pikendamist või ajatamist võib lubada ainult otsuse teinud kohus/kohtunik või ametiisik võlgniku vastava avalduse alusel.

(5) Rahatrahvi suurust vähendada või trahvi edasisest maksmisest vabastada võib ainult otsuse teinud kohus/kohtunik või ametiisik.

(6) Võlgnikul on rahatrahvi sissenõudmise asjade täitmisel käesoleva seadustiku §-s 26 sätestatud õigused ja kohustused.

(7) Täitmisega seotud kulud nõutakse võlgnikult sisse käesoleva seadustiku § 42 sätete kohaselt.

(8) Täitemenetluse trahvi sissenõudmise osas võib täitevbüroo direktor peatada või lõpetada käesoleva seadustiku §-des 34—36 sätestatud korras ja alustel.

§ 80. Rahatrahvi mittetasumise tagajärjed

Rahatrahvi määratud tähtjaks mittetasumisel või trahvi osalisel tasumisel pöörab täitur sissenõude võlgniku varale käesoleva seadustiku §-des 49—64 sätestatud korras.

10. peatükk

ERIKONFISKEERIMINE JA ERIÕIGUSTE ÄRAVÕTMINE

§ 81. Erikonfiskeerimine

Erikonfiskeerimise otsus täidetakse käesoleva seadustiku §-s 72 sätestatud korras.

§ 82. Eriõiguste äravõtmine

(1) Eriõiguste äravõtmise otsus kuulub täitmisele täitevbüroo vahendusega.

(2) Otsuse mittetäitmise eest kannab süüdlane kriminaalvastutust.

11. peatükk

HALDUSAREST

§ 83. Haldusaresti mõiste ja täitmise koht

- (1) Haldusarest on lühiajaline vangistus, mida kantakse arestialuse elukohajärgses politsei arestikambris või arestimajas. Kui arestialusel puudub kindel elukoht, kantakse haldusarest otsuse teinud kohtu asukohajärgses politsei arestikambris või arestimajas.
- (2) Vastavalt käesoleva seadustiku § 6 sätetele on lubatud haldusaresti kandmine kinnise või poolkinnise vangla selleks eraldatud osakonnas.
- (3) Haldusaresti kandmine politsei arestikambris toimub politsei- ja täitevameti vahel sõlmitud lepingu alusel.

§ 84. Politsei arestikamber ja arestimaja

- (1) Politsei arestikamber on valvatav kinnipidamiskoht, kus arestialuseid hoitakse ühe- kuni kahekohalistes ööpäevaringelt lukustatud kambrites.
- (2) Arestimaja on kinnipidamiskoht, kus on aresti kandmiseks ühe- kuni neljakohalised lukustatavad kambrid.

§ 85. Haldusaresti kandmise režiim

Arestialusele võimaldatakse lisatoitlustamine, samuti hügieenitarvete soetamine isiklike vahendite arvel.

§ 86. Arestialuste vastuvõtmine

- (1) Arestialune toimetatakse haldusaresti kandmise kohta täitevbüroo vormikohaste saatedokumentidega ja kohtuotsuse ärakirjaga. Saatedokumentides peab olema ära näidatud haldusaresti täpne algus ja lõpp.
- (2) Kui kohtuotsus võimaldab arestialusel ise ilmuda haldusaresti kandmisele, loetakse arestiaja alguseks tema saabumise aeg kinnipidamiskohta. Vabatahtliku ilmumise aeg ja päev määratakse kohtuotsusega.
- (3) Kui arestialune ei ole ilmunud haldusaresti kandmisele kohtuotsuses määratud ajaks, kohaldatakse tema suhtes käesoleva seadustiku §-de 40 ja 41 sätteid.
- (4) Halduskinnipidamise aeg arvatakse haldusaresti kandmise aja hulka.
- (5) Arestialuse isiklikud esemed, dokumendid ja raha võtab hoiule kinnipidamiskoha administratsioon.

§ 87. Haldusaresti kandmise tingimused

- (1) Arestialune paigutatakse tema soovil ja vastavate võimaluste olemasolul üksikkambrisse. Eri soost arestialuseid hoitakse eraldi kambrites.
- (2) Sanitaar-hügieenilised tingimused ruumides, kus haldusaresti kantakse, peavad vastama vanglaasutuste jaoks käesolevas seadustikus sätestatud tingimustele.
- (3) Arestialuse toitlustamine toimub samade normatiivide alusel, mis kehtivad vabadusekaotusele mõistetud isikute suhtes. Arestialuse lisatoitlustamine isiklike vahendite või saadetud toidupakkide arvel ei ole lubatud.
- (4) Arestialusele kindlustatakse vajalik arstiabi.
- (5) Haldusaresti kandmisele mõistetud töövõimelised isikud on kohustatud töötama kas kinnipidamiskoha majapidamistöodel või töökodades. Haldusaresti kandmise ajal arestialusele töötasu ei maksta.
- (6) Arestialuseid võib nende abikaasa, laste või teiste lähisugulaste surma, raske haiguse või muul olulisel põhjusel kinnipidamiskoha direktori loal, mis on kooskõlastatud täitevbüroo direktoriga, aresti alt vabastada kuni kolmeks ööpäevaks, katkestades selleks ajaks haldusaresti kandmise. Haldusaresti kandmise võib ennetähtaegselt lõpetada ainult halduskohtunik.
- (7) Karistatud isiku soovil võib halduskohtuniku loal haldusaresti kanda puhkepäevadel või puhkuse ajal.
- (8) Arestialuse suhtlemine advokaadi, prokuröri, kohtuniku, ajakirjaniku või vaimulikuga on lubatud tingimustel, mis on sätestatud käesoleva seadustikuga.

§ 88. Haldusarestist vabastamine

(1) Arestialune vabastatakse kohtuotsuses ettenähtud karistusaja viimasel päeval hiljemalt kell 12.00. Kui vabastamise päev langeb kokku riikliku pühaga, siis vabastatakse arestialune pühale eelneval päeval.

(2) Vabastamisel tagastatakse arestialusele kinnipidamiskoha administratsiooni käes hoiul olnud esemed, dokumendid ja raha.

IV osa

KOHTUOTSUSTE TÄITMINE KRIMINAALASJADES

12. peatükk

RAHATRAHV

§ 89. Rahatrahvi sissenõudmise kord

Süüdimõistetult kriminaalasjas väljamõistetud rahatrahvi sissenõudmine toimub käesoleva seadustiku §-s 79 sätestatud korras.

§ 90. Rahatrahvi maksmise tähtaeg

(1) Rahatrahv makstakse tervikuna käesoleva seadustiku § 79 2. lõikes sätestatud korras.

(2) Kui rahatrahv on määratud tasuta vastavalt kriminaalkodeksi sätetele osade kaupa, määrab täitur üldise maksmise tähtaja mitte üle ühe aasta, maksete sageduse ning ühekordselt maksmisele kuuluva summa suuruse.

(3) Süüdimõistetu põhjendatud taotluse korral teeb täitur otsuse teinud kohtule esildise, mille kinnitab täitevbüroo direktor, käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes ettenähtud tähtaegade pikendamiseks, kuid mitte rohkem kui kuue kuu võrra.

§ 91. Rahatrahvi mittetasumise tagajärjed

(1) Rahatrahvi määratud tähtjaks mittetasumisel või trahvi osalisel tasumisel või osastatud trahvi maksmistähtaegadest mittekinnipidamisel teeb täitur selle kohta ettekande täitevbüroo direktorile, kes selle kinnitab ja saadab kohtule asenduskaristuse kohaldamise otsustamiseks. Asenduskaristuse kohaldamise kohta teeb kohus määruse.

(2) Kui süüdimõistetu ei ole trahvi määratud tähtjaks tasunud ja mingil põhjusel ei ole asenduskaristuse kohaldamine võimalik, võib täitur otsuse teinud kohtu korralduse alusel pöörata sissenõude süüdimõistetu varale käesoleva seadustiku §-des 49—64 sätestatud korras.

(3) Rahatrahvi osalise tasumise korral arvestatakse tasutud osa asenduskaristuse pikkuse määramisel proportsionaalselt tasutud summa suurusega.

(4) Kui süüdimõistetu on enne asenduskaristuse kohaldamist või varale sissenõude pööramist rahatrahvi tasunud, lõpetab kohus täituri esildise alusel menetluse. Võlgnevuse likvideerimisel osastatud trahvi korral peatab kohus täituri esildise alusel menetluse.

(5) Maksmata rahatrahvi asendab kohus aresti või vabadusekaotusega kriminaalkodeksi sätete alusel.

13. peatükk

TEATAVAL AMETIKOHAL TÖÖTAMISE VÕI TEATAVAL TEGEVUSALAL TEGUTSEMISE ÕIGUSE ÄRAVÕTMINE

§ 92. Teataval ametikohal töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmise otsuse täitmine

(1) Teataval ametikohal töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise õiguse äravõtmise otsus kuulub täitmisele ilma täitevbüroo vahenduseta.

(2) Otsuse mittetäitmise eest kannab süüdlane kriminaalvastutust.

14. peatükk

AREST

§ 93. Aresti kandmine

(1) Kriminaalasjas põhikaristusena või asenduskaristusena mõistetud aresti kandmine toimub käesoleva seadustiku §-des 83—88 sätestatud korras.

(2) Kriminaalasjas süüdimõistetule põhikaristusena või asenduskaristusena mõistetud arest kantakse arestimajas, politsei arestikambri või vastavalt käesoleva seadustiku § 6 sätetele kinnise või poolkinnise vangla selleks eraldatud osakonnas.

15. peatükk

VABADUSEKAOTUS

1. jagu

Üldsätted

§ 94. Vabadusekaotuse mõiste ja eesmärgid

(1) Vabadusekaotus on isiku kinnipidamine vanglaasutuses seadusega sätestatud alustel ja korras. Vanglaasutuste liigid on loetletud käesolevas seadustikus.

(2) Vabadusekaotuse eesmärk on isiku tegevusvabaduse piiramine ja järelevalve tema käitumise üle seaduses ettenähtud ulatuses ja tingimustel.

(3) Isiku tegevusvabaduse piiramine ning järelevalve tema käitumise üle ei tohi lõhkuda kinnipeetava sotsiaalselt positiivseid kontakte ja sidemeid perekonnaliikmete, sugulaste ning teiste lähedaste isikutega.

(4) Vabadusekaotuse kandmise tingimused ja kord üksikute vanglaasutuste ja kinnipidamise režiimide lõikes on reguleeritud käesoleva seadustikuga. Keelatud on kohaldada piiranguid, mida käesolev seadustik ette ei näe.

§ 95. Kinnipeetavate eraldi pidamine vanglaasutuses

(1) Eri vanglaasutustes hoitakse mehi ja naisi ning alaealisi ja täiskasvanuid.

(2) Eraldi hoitakse eeluurimisaluseid ja kohtuotsusega vabadusekaotuse kandmisele mõistetud isikuid, esmakordselt ja korduvalt karistatud isikuid, samuti isikuid, kellele on mõistetud eluaegne vabadusekaotus või surmanuhtlus.

(3) Kui puudub võimalus käesolevas paragrahvis nimetatud isikute kinnipidamiseks eraldi vanglaasutustes, tuleb neid hoida eraldi ühe ja sama vanglaasutuse siseselt. Võimaluse korral võib vanglaasutuse direktor paigutada kinnipeetavaid eraldi osakondadesse ka niisuguste tunnuste alusel, mida ei ole nimetatud käesolevas paragrahvis.

(4) Kinnipeetavate eraldamine vanglaasutuses ei tohi olla inimväarikust alandava või diskrimineeriva iseloomuga.

§ 96. Kinnipidamise režiimid vanglaasutuses

(1) Kinnipidamise režiimi liigid ja iga üksiku režiimi sisu sätestab käesolev seadustik. Keelatud on kohaldada kinnipeetavate suhtes rangemaid režiimitingimusi, kui näeb ette käesolev seadustik. Samuti on keelatud käesoleva seadustikuga ettenähtud režiimitingimuste osaline või valikuline täitmine, välja arvatud juhud, mil see on tingitud kinnipeetava tervislikust seisundist.

(2) Kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti, on vanglaasutuses kolm kinnipidamise režiimi: karantiini-, üld- ja soodustusrežiim.

(3) Süüdimõistetud isik alustab karistuse kandmist talle kohtu poolt määratud vangla rangeimalt kinnipidamise režiimilt, milleks on karantiinirežiim. Kooskõlas käesoleva seadustikuga ja kinnipeetava tegeliku käitumisega võib teda viia üle ühelt režiimilt teisele.

(4) Kinnipeetava üleviimise ühelt režiimilt teisele otsustab vanglaasutuse direktor kooskõlastatult vanglakomisjoniga.

§ 97. Julgeolekumeetmed vanglaasutuses

(1) Vanglaasutus peab väljast ehitustehniliselt ja arhitektuuriliselt vastama järgmistele tingimustele:

- 1) vanglaasutuse välisilme peab võimalikult vähe rõhutama antud asutuse otstarvet;
- 2) poolkinnise ja kinnise vangla välispiirete ülemisel osal on lubatud kasutada elektrivoolu tingimustel, mis välistaks õnnetusjuhtumid.

(2) Vanglaasutus peab seest ehitustehniliselt vastama järgmistele tingimustele:

- 1) vanglaasutuse eri režiimid peavad olema üksteisest isoleeritud;
- 2) vanglaasutuse režiimi siseselt peab olema võimalus kinnipeetavate eraldamiseks sektsioonide kaupa;
- 3) eriolukorra kehtestamisel poolkinnises ja kinnises vanglas peab olema võimalus kinnipeetavaid täielikult isoleerida üksteisest kambrite ja sektsioonide kaupa.

(3) Tulirelva või erivahendeid võib kinnipidamiskoha ametnik kasutada järgmistel juhtudel:

- 1) põgenemise takistamisel;
- 2) põgenenud kinnipeetava poolt vastupanu avaldamisel ja tema tabamiseks;
- 3) massiliste korratuste korral vanglaasutuses;
- 4) kuritegelike rünnete tõrjumisel.

(4) Tulirelva või erivahendite kasutamiseks annab loa kinnipidamiskoha direktor või teenistuskoha järgi kõrgeim kohalviibiv ametnik. Juhul kui tulirelva või kaitsevahendi kasutamist ei ole võimalik edasi lükata, võib neid kasutada ilma selleks eriluba saamata.

(5) Massiliste korratuste puhul otsustab relvade kasutamise lubamise justiitsminister või täitevameti peadirektor või tema asetäitjad.

(6) Kinnipidamiskoha ametnikul on keelatud kasutada erivahendeid karistuslikul eesmärgil.

(7) Massiliste korratuste tõkestamiseks on õigus kaasata politsei eriuksusi justiitsministri või täitevameti peadirektori või tema asetäitjate loal.

2. jagu

Kinnipeetava õigused ja kohustused

§ 98. Kinnipeetava õigused

Käesoleva seadustikuga sätestatud kinnipidamise režiimidest tulenevate kitsendustega on kinnipeetaval õigus:

- 1) tervise säilimist tagavale eluruumile, toidule, riietusele ja töökaitsesele;
- 2) arstiabile, sealhulgas stomatoloogilisele ja psühhiaatrilisele teenindamisele;
- 3) kokkusaamistele perekonnaliikmete, sugulaste ja lähedaste inimestega;
- 4) kirjavahetusele ja telefonikõnedele administratsiooni kontrolli all;
- 5) käsi- ja postipakkide ning rahakaartide saamisele ja saatmisele administratsiooni kontrolli all;
- 6) esitada avaldusi ja kaebusi vanglaasutuse administratsioonile ning vanglaasutuse tegevuse üle järelevalvet teostavale riigi- või ühiskondlikule asutusele. Kohtule, advokaadile või prokurörile adresseeritud avaldusi on administratsioonil keelatud kontrollida;
- 7) saada üld- ja kutsealast haridust, praktilist kutseõpetust ja sotsiaalõpet;
- 8) osaleda kultuurilis-kasvatustlikes või religioossetes üritustes, omada ning kasutada vastavat seadmestikku, inventari või kirjandust;
- 9) vastavate võimaluste olemasolul tegelda administratsiooni kontrolli all huviala või individuaaltööga ja omada ning kasutada selleks vajalikke tööriistu.

§ 99. Kinnipeetava kohustused

(1) Kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti, on kinnipeetav kohustatud:

- 1) vastuvaidlematult ning täpselt täitma vanglaasutuse sisekorraeeskirju ja administratsiooni seaduslikke korraldusi;
- 2) hoolitsemata isikliku hügieeni eest, pidama korras ja puhtad oma riietuse ning voodivarustuse ja tema kasutuses olevad elu- ning olmeruumid;
- 3) töötama vanglaasutuses loodud töökohal või käesolevas seadustikus sätestatud tingimustel väljaspool vanglaasutust.

(2) Koosõlas kinnipidamise režiimiga võib administratsioon panna kinnipeetavale täiendavaid kohustusi. Keelatud on panna kinnipeetavale kohustusi, mis raskendavad käesoleva seadustikuga sätestatud režiimingimusi.

3. jagu

Kinnipeetava kasvatuslik ja distsiplinaarne mõjutamine

§ 100. Kasvatuslik mõjutamine

(1) Vanglaasutuse administratsioon on kohustatud suunama ja ergutama kinnipeetavaid sotsiaalselt positiivsete teadmiste, oskuste ning käitumisharjumuste omandamisele asutuse üldise elukorralduse ja vastavate õppe- ja kasvatusprogrammide organiseerimise kaudu.

(2) Osalemine administratsiooni poolt pakutavates õppe- ja kasvatusprogrammides on täiskasvanud kinnipeetavale vabatahtlik.

§ 101. Kinnipeetava ergutamine hea käitumise ja töösse suhtumise eest

(1) Hea käitumise ja töösse suhtumise eest ning muudel kasvatuslikel eesmärkidel võib administratsioon kinnipeetavat ergutada.

(2) Administratsiooni poolne ergutamine ei tühistata kinnipeetavale määratud distsiplinaarkaristust.

(3) Ergutuste puudumine ei välista kinnipeetava üleviimist kergemale režiimile või esitamist ennetähtaegsele vabastamisele, kui muud seaduses ettenähtud tingimused üleviimiseks või ennetähtaegseks vabastamiseks on täidetud.

§ 102. Kinnipeetava distsiplinaarne mõjutamine

(1) Kinnipidamise režiimi või vanglaasutuse sisekorra eeskirjade rikkumise eest võib kinnipeetava suhtes kohaldada käesolevas seadustikus sätestatud distsiplinaarkaristusi.

(2) Distsiplinaarkaristusi kohaldab vanglaasutuse direktor.

(3) Mitme distsiplinaarkaristuse üheaegne kohaldamine on keelatud.

(4) Kinnipeetavat tuleb informeerida üleastumisest, milles teda süüdistatakse, tal peab olema õigus anda selgitusi ja ennast kaitsta.

(5) Kohaldatud distsiplinaarkaristus registreeritakse kinnipeetava isiklikus toimikus, kus ühtlasi näidatakse ära, mis laadi üleastumise eest karistus määrati.

(6) Kinnipeetavale määratud distsiplinaarkaristus kustub selle ärakandmisega.

(7) Distsiplinaarkaristuse täitmist ei tohi siduda kinnipeetava inimvääriskust alandavate või häbistavate toimingutega.

§ 103. Kinnipeetava isiklik toimik

(1) Kinnipeetava saabumisel vanglaasutusse avatakse tema kohta isiklik toimik, millesse lisatavate dokumentide loetelu kinnitab justiitsminister täitev ameti peadirektori ettepanekul.

(2) Isiklikku toimikusse märgitakse distsiplinaarkaristused ja ergutused, nende kohaldamise aeg ja põhjus ning igakuine üldhinnang kinnipeetava käitumisele, ülalpidamisele ja töösse suhtumisele.

- (3) Järelevalvet sissekannete õigsuse ning isiklike toimikute pidamise korra üle teostavad vanglaasutuse direktor, prokurör ja vanglakomisjon.
- (4) Kinnipeetava isikliku toimiku materjale arvestatakse tema üleviimisel teisele režiimile või teiseliigilisse vanglasse või esitamisel ennetähtaegsele vabastamisele.
- (5) Kinnipeetava üleviimisel teise vanglaasutusse saadetakse sinna ka tema isiklik toimik.

4. jagu

Olmetingimused vanglaasutuses

§ 104. Kinnipeetavate arvu piirmäärad

(1) Kohtade suurim lubatud arv vanglaasutustes on:

- 1) arestimajas — 100 kohta;
- 2) avavanglas — 150 kohta;
- 3) poolkinnises vanglas — 250 kohta;
- 4) kinnises vanglas — 500 kohta;
- 5) noorte vanglas — 100 kohta;
- 6) eelvangistusmajas — 250 kohta.

(2) Kinnipeetavate suurima lubatud arvu eri režiimidel määrab kindlaks täitevamet iga konkreetse vanglaasutuse jaoks eraldi selle direktori ettepanekul. Vastava otsuse tegemisel võetakse arvesse vanglaasutuses olevaid võimalusi režiimi hoidmiseks.

§ 105. Kinnipeetava eluruum

- (1) Kinnipeetava eluruum peab vastama eluruumide jaoks kehtestatud ehitustehnilistele, sanitaar- ja hügieeninormidele ning tagama kinnipeetava tervise säilimise.
- (2) Eluruumis peab olema aken, mis tagab normikohase loomuliku valgustuse ja ruumi ventileerimise.

§ 106. Kinnipeetava isiklik hügieen

- (1) Kinnipeetaval peab olema alati võimalik rahuldada loomulikke füsioloogilisi vajadusi viisil, mis on hügieeniline ja ei alanda inimväärikust.
- (2) Vähemalt üks kord nädalas tuleb kinnipeetavale võimaldada saun, vann või dušš koos puhta ihu- ja voodipesu andmisega.
- (3) Juuste ja habeme eest hoolitsemiseks tuleb kinnipeetavale võimaldada regulaarselt kasutada juuksuri teenuseid. Administratsioonil on keelatud nõuda kinnipeetava pea paljaks ajamist, välja arvatud arsti ettekirjutusel meditsiinilistel või hügieenilistel põhjustel.

§ 107. Kinnipeetava riietus ja voodivarustus

- (1) Kui kinnipeetaval ei ole või ta ei soovi kanda isiklikku riietust või on selle kandmine keelatud, antakse vanglaasutuse poolt ilmastikutingimustele vastav vormiriietuse komplekt. Vormiriietus ei tohi tegumoe ja väljanägemisega alandada kandja inimväärikust. Vajalikel juhtudel antakse kinnipeetavale töörietus.
- (2) Kinnipeetav on kohustatud kandma riietusel nimesilti.
- (3) Iga kinnipeetava isiklikus kasutuses on voodi ja voodivarustus, mis tuleb kasutajale anda puhtana ja tervena. Voodivarustust vahetatakse sagedusega, mis tagab hügieeninõuete täitmise.

§ 108. Kinnipeetava toitlustamine

- (1) Vanglaasutuses tuleb toitlustamine korraldada vastavuses elanikkonna üldiste toitumistavade ja silmas pidades inimese normaalseks elutegevuseks vajalikku toidutarvet. Keelatud on kinnipeetavale antava toidu hulga, kalorsuse või kvaliteedi vähendamine sunni- või karistusabinõuna.
- (2) Kinnipeetaval on õigus osta vanglaasutuse kauplusest toiduaineid. Kinnipeetavad tohivad lisatoidu ostmiseks kulutada vanglaasutuses tehtud tööga teenitud raha. Isiklikku raha võib kasutada vanglaasutuse direktori loal.

(3) Lisatoitlustamine vabadusest saadud toidupakkidega on lubatud kõikide vanglaasutuste üld- ja soodustusrežiimil ning eelvangistuses või vanglahaiglas viibivatele kinnipeetavatele.

(4) Joogivesi peab olema kinnipeetavale vabalt kättesaadav.

5. jagu

Meditsiiniline teenindus vanglaasutuses

§ 109. Vanglaasutuse meditsiiniteenistuse korraldamine

Vanglaasutuse meditsiiniteenistus on üldise tervishoiusüsteemi osa. Vanglaasutuse meditsiiniteenistuse materiaalne, tehniline ja kvalifikatsioonitase ei tohi olla madalam vastavast tasemest tervishoiusüsteemis tervikuna.

§ 110. Kontroll kinnipeetava tervisliku seisundi üle

(1) Vanglaasutusse vastuvõtmisel teevad kõik kinnipeetavad läbi põhjaliku meditsiinilise ja psühhiaatrilise kontrolli.

(2) Vanglaasutuses kinnipeetava füüsilist ja vaimset tervist kontrollitakse vähemalt üks kord aastas. Haigestunud kinnipeetavale tagatakse viivitamatult ravi.

§ 111. Eritingimused naistevanglas

Naistevanglas sisustatakse eriruumid rasedate naiste eest hoolitsemiseks. Emal ja kuni kolmeaastasel lapsel võimaldatakse elada koos. Vajadusel organiseeritakse naistevangla juurde lastesõim.

§ 112. Kinnipeetava ravimine

(1) Vanglaasutuses, kus on vähemalt sada vangistuskohta, peab olema statsionaarne ravikeskus, mis võimaldab ööpäevaringse arstiabi igale kinnipeetavale.

(2) Väiksemates vanglaasutustes antakse edasilükkamatut arstiabi velskripunktis või vastava lepingu alusel.

(3) Kinnipeetav, kes vajab ravi, mille andmiseks puudub vanglaasutuses võimalus, suunatakse kohe ravile vanglahaiglasse või üldhaiglasse.

§ 113. Vanglaasutuse teenindusarst

(1) Väiksemaid vanglaasutusi, kus ei ole otstarbekas avada statsionaarset ravikeskust või velskripunkti, teenindab vastava lepingu alusel kohalik arst.

(2) Vanglaasutust lepingu alusel teenindav arst on kohustatud pidevalt jälgima kinnipeetavate tervislikku seisundit, ravima neid vanglaasutuses olevate võimaluste piires või vajadusel suunama ravile selleks ettenähtud raviasutusse.

(3) Temale pandud ülesannete täitmiseks on vanglaasutust teenindav arst kohustatud lepingus sätestatud regulaarsusega vastu võtma ja külastama kinnipeetavaid.

(4) Kui arst leiab, et vanglaasutuse kinnipidamistingimused ohustavad kinnipeetava tervist, teatab ta sellest viivitamatult vanglaasutuse direktorile.

§ 114. Vanglaasutuse meditsiiniteenistuse poolt teostatavkontroll

(1) Vanglaasutuse meditsiiniteenistus või teenindav arst on kohustatud regulaarselt kontrollima vanglaasutuse tervishoiu- ja sanitaaringimusi:

1) kinnipeetavatele antava toidu kogust, kvaliteeti, valmistamise ja serveerimise hügieeni;

2) vanglaasutuse ruumide ja territooriumi sanitaar-hügieenilist seisundit;

3) kinnipeetavate riietuse, voodipesu ja -varustuse seisundit ja puhtust, nende vastavust ilmastikutingimustele.

(2) Vanglaasutuse direktor on kohustatud ära kuulama arsti või meditsiiniteenistuse ettekande ning soovitud ja nendega nõustumisel võtma kohe meetmeid soovitude elluviimiseks. Kui direktor leiab, et soovitud ei

ole realiseeritavad vanglaasutuse administratsiooni pädevuse piires või on sisult kõlbmatud, teeb ta ettekande täitevametile, millele lisab arsti või meditsiiniteenistuse seisukoha.

§ 115. Kinnipeetava üldfüüsiline seisund

- (1) Kinnipeetavale, kes tulenevalt režiimitingimustest või muudest asjaoludest ei saa regulaarselt viibida värskes õhus, tuleb võimaldada jalutuskäiguks õues iga päev vähemalt üks tund.
- (2) Vanglaasutuses tuleb luua kinnipeetavatele võimalused kehakultuuriga tegelemiseks.

6. jagu

Haridus ja kutseõpe vanglaasutuses

§ 116. Kinnipeetava üldhariduslik ja kutsealane enesetäiendamine

Vanglaasutuse administratsioon peab kinnipeetavale looma tingimused kutsealaseks ja üldhariduslikuks enesetäiendamiseks. Kinnipeetaval on õigus osaleda sotsiaalõppe gruppides.

§ 117. Üldharidus

- (1) Vanglaasutuses kinnipeetavale tuleb tagada võimalus üldhariduse saamiseks põhikooli programmi ulatuses.
- (2) Alaealiste kinnipeetavate puhul on üldhariduse andmine põhikooli programmi ulatuses kohustuslik.

§ 118. Kutseharidus

- (1) Vanglaasutuses luuakse kinnipeetavale tingimused kutseõppe andmiseks ainetundide ja praktilise väljaõppe vormis.
- (2) Kutseõppe on vabatahtlik täiskasvanud kinnipeetavale, kel on eriala, ning kohustuslik eriala mitteomavale ja alaealisele kinnipeetavale.
- (3) Kutseõppe andmisel tuleb eelistada elukutseid, mille õpetamine on vanglaasutuse tingimustes võimalik ning mis on vabaduses enamõutavad.
- (4) Avavanglas ning sellega võrdsustatud vanglaasutuses soodusrežiimil viibival kinnipeetaval on vanglaasutuse juhtkonna ja vanglakomisjoni loal ning vanglaasutuse üldhariduskooli õppenõukogu soovitusel lubatud õppida ekstermina väljaspool vanglaasutust asuvas keskeri- või kutseõppeasutuses või kõrgkoolis.

7. jagu

Kinnipeetava kokkusaamised ja muu suhtlemine

§ 119. Kinnipeetava vanglaasutuse välise suhtlemise üldpõhimõtted

- (1) Vanglaasutuse administratsioon soodustab kinnipeetava suhtlemist perekonna, sugulaste ja teiste lähedaste inimestega. Keelatud on kinnipeetava täielik isoleerimine väljastpoolt vanglaasutust lähtuvatest kontaktidest ja informatsioonist.
- (2) Järelevalve kinnipeetava välise suhtlemise üle peab olema korraldatud nii, et see ei alandaks suhtlevate poolte inimväärikust.

§ 120. Kokkusaamised sugulaste ja teiste isikutega

- (1) Vanglaasutuses kinnipeetaval on lubatud kokku saada oma perekonnaliikmete, sugulaste ja teiste isikutega, kelle maine osas ei ole vanglaasutuse administratsioonil põhjendatud kahtlusi. Välisriigi kodanikust kinnipeetaval on õigus kokku saada ka oma riigi konsulaartöötajaga. Kokkusaamiste sagedus ja kord sätestatakse käesolevas seadustikus ja vanglaasutuse sisekorraeeskirjades.
- (2) Kinnipeetaval on õigus lühi- ja pikaajalistele kokkusaamistele. Pikaajalisi kokkusaamisi võimaldatakse abikaasa, isa, ema, vanaisa, vanaema, lapse, lapsendaja, lapsendatu, venna või õega. Pikaajalisi kokkusaamisi faktilise abikaasaga võimaldatakse tingimustel, et neil on ühised lapsed või ühine majapidamine või vähemalt kaks aastat väldanud kooselu enne karistuse kandmise algust.
- (3) Lühiajalisi kokkusaamisi võimaldatakse lisaks perekonnaliikmetele ja sugulastele ka käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud teiste isikutega. Pikaajaline kokkusaamine on üks kuni kolm ööpäeva kestev kooselamine selleks ettenähtud ruumides ilma administratsiooni juuresolekuta. Lühiajaline kokkusaamine toimub

administratsiooni esindaja juuresolekul kuni kolm tundi. Soodustusrežiimidel toimub lühiajaline kokkusaamine administratsiooni juuresolekuta.

(4) Kokkusaamisi ei võimaldata karantiinirežiimil viibivale või distsiplinaarkaristusena lukustatud kambrisse või kartserisse paigutatud kinnipeetavale.

(5) Distsiplinaarkaristusena võib kinnipeetavale keelata järjekordse kokkusaamise.

§ 121. Lühiajalised väljasõidud vanglaasutusest

(1) Ava- ja poolkinnises vanglas või nendega võrdsustatud vanglaasutuses kinnipeetavale, kelle käitumine ja töösse suhtumine on eeskujulik, võib vanglaasutuse administratsioon anda aastas kaks puhkust perekonna või sugulaste, samuti eestkostja, hooldaja, tugiisiku, eestkoste- või hooldusaluse või koguduse külastamiseks või tähtsal perekondlikul sündmusel osalemiseks Eesti piires.

(2) Puhkuse pikkus koos teeloleku ajaga ei tohi ületada seitset ööpäeva. Sõidu- ja muud kulud tasub kinnipeetav või tema sugulased. Puhkusel viibitud aeg arvatakse karistusaja hulka, töötasu kinnipeetavale selle aja eest ei maksta.

§ 122. Kirjavahetus ja telefonikõned

Kinnipeetaval on õigus administratsiooni järelevalve all saata ja saada piiramatul arvul kirju ning kasutada vanglaasutuse üldkasutatavat telefoni, kui selleks on olemas tehnilised tingimused. Kirjavahetus ja telefonikõned toimuvad kinnipeetava kulul.

§ 123. Suhtlemine üldsuse esindajatega

(1) Administratsioon aitab kaasa kontaktidele kinnipeetava ja avaliku elu tegelaste vahel, kes võivad soodustada kinnipeetava kohanemist eluga vabaduses pärast karistuse kandmiselt vabanemist.

(2) Vanglaasutuses tuleb luua tingimused kinnipeetava usuliste tarvete rahuldamiseks ja suhtlemiseks vaimulikuga või oma konfessiooni pädeva esindajaga.

§ 124. Massiteave vanglaasutuses

(1) Kinnipeetavale tuleb võimaldada juurdepääs massiteabe kaudu edastatavale informatsioonile.

(2) Raamatukogus ja puhkeruumides peab üldiseks kasutamiseks olema välja pandud kaks kuni kolm päevalehte ja ajakirja. Ei ole lubatud takistada kiriklike ja usuliste publikatsioonide levitamist vanglaasutuses.

(3) Vanglaasutuses kantakse üle raadio- ja televisioonisäateid. Käesoleva seadustikuga sätestatud kinnipidamise režiimist tulenevate piirangutega võib kinnipeetaval olla isiklik raadiovastuvõtja, televiisor, video- või helikassetmagnetofon, kirjutusmasin või arvuti, kui selle kasutamisega ei rikuta vanglaasutuse sisekorraeskirju ja ei häirita teiste kinnipeetavate rahu.

(4) Kinnipeetav võib tellida vanglaasutusse isiklike vahendite arvel ja väljastpoolt vanglaasutust võib temale tellida teaduslikku, populaarteaduslikku, usulist või ilukirjandust, ajalehti ja ajakirju.

8. jagu

Kinnipeetava töökohustus

§ 125. Töökohustuse täitmise üldnõuded

(1) Kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti, on kinnipeetav kohustatud töötama.

(2) Kinnipeetav, kellel käesoleva seadustiku järgi ei ole õigust väljuda vanglaasutuse territooriumilt, kindlustatakse tööga vanglaasutuse töökodades või teistes tootmisüksustes.

(3) Kinnipeetaval on õigus valida endale sobivat tööd nende töökohtade vahel, mida vanglaasutuse administratsioon pakub.

(4) Töö korraldamise viisid ja sisu peavad vastama tavapärasele töökorraldusele vabaduses.

(5) Keelatud on kinnipeetavale tekitada tööga kehalisi või vaimseid kannatusi või sundida tööd tegema inimväärikust alandaval viisil.

§ 126. Kinnipeetava töötingimused

(1) Vanglaasutuses kinnipeetaval täiskasvanul on 41-tunnine töönael. Alaealisel 15—16-aastasel kinnipeetaval on kuni neljatunnine, 16—18-aastasel kinnipeetaval kuni kuuetunnine tööpäev ja nad töötavad koolitundidest vabal ajal. Alaealise tööaeg ja õppetundide arv kokku ei või ületada kaheksat tundi päevas. Riiklikud pühad on töövabad. Kinnipeetavale tuleb anda nädalas vähemalt üks puhkepäev.

(2) Lubatud on kasutada ühe-, kahe- või kolmevahetuselist töösükli. Alaealiste, rasedate naiste ning last rinnaga toitvate emade puhul ei ole kolmevahetuselise töösükli ja öötöö rakendamine lubatud.

(3) Ületunnitööle või tööle puhkepäevadel ja riiklikel pühadel võib kinnipeetavat rakendada vaid tema nõusolekul. Vanglaasutuses tekkinud avariolukorra kõrvaldamiseks võib kinnipeetavat tööle rakendada administratsiooni äranägemisel.

§ 127. Töö tasustamine

(1) Kinnipeetava töö eest tasutakse kehtestatud normide ja hinnete järgi. Ületunnitöö ning töötamine puhkepäevadel ja riiklikel pühadel tasustatakse kõrgendatud hinnete järgi või kompenseeritakse kasutamata puhkeaeg lisapuhkepäevade andmisega.

(2) Väljateenitud töötasust 25 protsenti võetakse riigieelarvesse, 25 protsenti antakse kinnipeetavale vanglaasutuse siseseks kulutamiseks ja 50 protsenti jäetakse tsiviilnõuete täitmiseks. Kinnipeetav võib kasutada talle vanglaasutuse siseseks kulutamiseks ettenähtud töötasu osa tsiviilnõuete täitmiseks. Seda arvestatakse ennetähtaegsel vabastamisel.

(3) Kui kinnipeetava vastu ei ole tsiviilnõudeid või on neid vähem kui 50 protsendi ulatuses väljateenitud töötasust, hoiustatakse töötasu jääk ning antakse isikule kätte vabanemisel. Vanglaasutuse direktori loal võib anda kinnipeetavale vanglaasutuse siseseks kulutamiseks kuni 50 protsenti väljateenitud töötasust. Kinnipeetava soovil võib saata töötasu jäägi tema perekonnaliikmele või ülalpeetavale.

§ 128. Tööohutus ja -tervishoid

(1) Vanglaasutuses kinnipeetavale laienevad seaduses ettenähtud tööohutuse ja -tervishoiu nõuded. Vanglaasutuse administratsioon on kohustatud looma kinnipeetava elule ja tervisele ohutud töötingimused.

(2) Töövigastuse või kutsehaigusesse haigestumise korral maksab kinnipeetavale, kui tal on töövõimetuid ülalpeetavaid, vanglaasutuse administratsioon kompensatsiooni ja pensioni.

9. jagu

Vanglaasutusse vastuvõtmine

§ 129. Kinnipeetava saatedokumendid

(1) Isik toimetatakse vanglaasutusse täitevameti vormikohaste saatedokumentidega ja kohtuotsuse või -määruse ärakirjaga. Saatedokumentide vormi kinnitab justiitsminister täitevameti peadirektori ettepanekul. Saatedokumentides näidatakse otsustus, mille järgi isikut kinni peetakse, kinnipidamise põhjus ja tähtaeg. Vabadusekaotuse kandmisele mõistetud isiku puhul peab olema ära näidatud karistusaja algus ja lõpp.

(2) Kui seadus lubab isikul ise ilmuda vanglaasutusse karistuse kandmisele, loetakse kinnipidamisaja alguseks asutusse saabumise päev ja kellaaeg.

§ 130. Kinnipeetavate register

(1) Kõik vanglaasutusse kinnipidamisele või karistuse kandmisele toimetatud või saabunud isikud, kelle kohta on olemas vormikohased saatedokumendid, kantakse kinnipeetavate registrisse dokumentides olevate isikuandmete alusel.

(2) Vanglaasutusse ei tohi vastu võtta ja kinnipeetavate registrisse kanda isikuid, kelle kohta puuduvad vormikohased saatedokumendid.

§ 131. Saabunud kinnipeetavate paigutamine vanglaasutuses

(1) Poolkinnisesse või kinnisesse vanglasse karistuse kandmisele saabunud isikud paigutatakse karantiinirežiimi osakonda või -kambrisse. Avavanglasse karistuse kandmisele saabunud isikud paigutatakse üldrežiimi vastuvõtuosakonda.

(2) Kinnipeetavate paigutamisel vanglaasutuse osakondadesse ja kambritesse tuleb järgida käesoleva seadustiku § 95 sätteid.

(3) Kinnipeetava üleviimine või ümberpaigutamine ühe ja sama vanglaasutuse ühest osakonnast või režiimilt teisele vastavalt käesoleva seadustiku §-le 96 toimub asutuse direktori kirjaliku korralduse alusel, mis on kooskõlastatud vanglakomisjoniga.

(4) Kinnipeetava üleviimine ühest vanglaasutusest teise toimub kohtumääruse alusel vastavalt käesoleva seadustiku §-dele 160 ja 163. Vanglaasutusse üleviimise korras toimetatud kinnipeetav paigutatakse vastavale režiimile käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud korras.

10. jagu

Vanglaasutusest vabastamine

§ 132. Vanglaasutusest vabastamise alused

(1) Kinnipeetav vabastatakse karistuse kandmiselt järgmistel alustel:

- 1) karistuse ärakandmisel;
- 2) parandamatult raske haiguse tõttu;
- 3) tingimisi enne tähtaega;
- 4) kohtuotsuse muutmisel või tühistamisel seaduses ettenähtud alustel;
- 5) amnestia või armuandmise korral.

(2) Isiku vabastamine käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 2, 3 ja 4 ettenähtud alustel toimub kohtu poolt seaduses ettenähtud korras.

(3) Vanglaasutuse administratsioon on kohustatud osutama vabastatavale kaasabi elu- ja töökoha leidmisel enne vanglaasutusest vabastamist.

§ 133. Vanglaasutusest vabastamise üldkord

(1) Vanglaasutusest vabastamisele kuuluv isik vabastatakse viimasel karistuspäeval hiljemalt kell 12.00. Kui vabastamise päev langeb kokku riikliku pühaga, siis vabastatakse päev enne riiklikku püha.

(2) Vabastamisel tagastatakse isikule vanglaasutuse administratsiooni hoiul olnud esemed ja dokumendid ning isiklikud riided. Kui vabastataval isiklikud riided puuduvad või ei vasta aastaajale, antakse talle vajalikud riietusesemed vanglaasutuse poolt tasuta eest või tasuta.

(3) Vanglaasutuse administratsiooni poolt hoiustatud töötasu tagastatakse vabastatavale.

(4) Isiklikul arvel vähem kui ühe kuu töötü abiraha omavale vabanejale makstakse ühekordset toetust töötü ühe kuu abiraha suuruses summas ja talle antakse välja isikut tõendava dokumendina vabanemistõend.

§ 134. Karistuse kandmiselt vabastamine parandamatult raskesti haigestumise korral

(1) Kinnipeetava, kes on parandamatult raskesti haigestunud, võib kohus vabastada kriminaalkoodeksi sätete alusel.

(2) Parandamatult raskesti haige kinnipeetava vabastamiseks teeb vanglaasutuse direktor kohtule esildise, millele lisatakse arstliku komisjoni otsus. Arstliku komisjoni otsusega mittedõustumisel esitatakse kohtule oma motiveeritud seisukoht.

§ 135. Tingimisi enne tähtaega vabastamise alused

(1) Vastavalt kriminaalkoodeksi sätetele võib vanglaasutuse direktor teha kohtule esildise kinnipeetava tingimisi enne tähtaega vabastamiseks, kui kinnipeetav:

1) on vanglaasutuse soodustusrežiimil ja on enamiku karistuse kandmise aja vältel käitunud korralikult ning suhtunud kohusetundlikult tööse ja õppimisse;

2) on kohusetundlikult täitnud tsiviilnõuetest tulenevaid kohustusi.

(2) Tingimisi enne tähtaega vabastamisele ei kuulu aresti kandmisele mõistetud isikud.

§ 136. Tingimisi enne tähtaega vabastamise kord

(1) Esildise enne tähtaega vabastamiseks teeb vanglaasutuse direktor kooskõlastatult vanglakomisjoniga ja esitab koos kinnipeetava isikliku toimikuga kohtule. Kohus võtab vastu otsuse kuu aja jooksul pärast esildise saamist.

(2) Enne tähtaega vabastamise esildise rahuldamata jätmisel võib seda korrata mitte varem kui poole aasta pärast.

16. peatükk

SURMANUHTLUS

§ 137. Surmanuhtluse mõiste

(1) Surmanuhtlus on kohtu poolt mõistetud erakorraline karistus, mis loetakse täidetuks surmamõistetud hukkamise momendist.

(2) Surmanuhtlus viiakse täide mahalaskmise teel.

(3) Keelatud on surmanuhtluse täideviimine, kui surmamõistetud on:

1) haigestunud;

2) narkootilise aine mõju all või alkoholijoobes;

3) süüdimatus seisundis.

§ 138. Surmamõistetud kinnipidamise tingimused

(1) Surmamõistetud hoitakse kinnise vangla selleks eraldatud osakonna ööpäevaringselt lukustatud üksikkambris, kus on võimalik tema pidev visuaalne või elektrooniline jälgimine.

(2) Surmamõistetule kohaldatakse kinnise vangla karantiinirežiimi nõudeid käesolevas peatükis ettenähtud eranditega.

(3) Keelatud on surmamõistetud kontaktid ja suhtlemine teiste kinnipeetavatega.

(4) Surmamõistetud tööle ei rakendata.

§ 139. Surmamõistetud õigused

(1) Surmamõistetud on õigus:

1) saada kaks korda kuus lühiajaline kokkusaamine;

2) saada ja saata kirju ning pakke;

3) saada teada kohtuotsuse täideviimisest vähemalt 10 tundi enne selle täideviimist;

4) saada vahetult enne kohtuotsuse täideviimist kokku vaimulikuga.

(2) Vähemalt kaks tundi enne kohtuotsuse täideviimist on surmamõistetud õigus esitada käesoleva seadustikuga kooskõlas olev ja olemasolevate võimaluste piires samal päeval täidetav viimane soov. Viimase soovi täitmine võib toimuda surmamõistetud isiklike vahendite või nende puudumisel vanglaasutuse vahendite arvel, mis summaliselt ei või ületada 1/3 kehtivast miinimumpalgast.

§ 140. Surmamõistetud kohustused

Surmamõistetud on kohustatud täitma kinnipidamise ajal käesoleva seadustikuga kehtestatud režiiminõudeid ja vanglaasutuse sisekorraeskirju ning nende rikkumise korral võib talle määrata kinnises vanglas kohaldatavaid distsiplinaarkaristusi.

§ 141. Surmanuhtluse täideviimise kord

(1) Surmanuhtluse täideviimise aluseks on Riigikohtu sellekohane luba.

(2) Kohtuotsuse täideviimise aja määrab kohtuotsust täitva vanglaasutuse direktor, teatades sellest Vabariigi Presidendile, Riigikohtu esimehele, riigiprokurörile, otsuse teinud kohtu esimehele ja vanglakomisjonile vähemalt kolm ööpäeva ette.

- (3) Surmanuhtlus viiakse täide vanglaasutuse selleks eraldatud ruumides.
- (4) Keelatud on viia surmanuhtlust täide üheaegselt mitme surmamõistetu suhtes ning teiste kinnipeetavate juuresolekul.
- (5) Vahetult enne surmanuhtluse täideviimist kontrollitakse surmamõistetu kehalist ja vaimset tervist.
- (6) Surmanuhtluse täideviimise juures peavad viibima kinnipidamiskohtade tegevuse üle järelevalvet teostav prokurör, vanglaasutuse direktor või tema asetäitja, täitevameti esindaja ja arst. Surmanuhtluse täideviimise juures võib viibida vanglakomisjoni liige.
- (7) Surmanuhtluse vahetu täideviija, kelle isik ei kuulu avalikustamisele, määrab vanglaasutuse direktor.
- (8) Surmanuhtluse täideviimise kohta koostatakse akt, millele kirjutavad alla juuresviibinud isikud ja see saadetakse otsuse teinud kohtule.
- (9) Surmanuhtluse täideviimisest teatab vanglaasutuse direktor kohe Vabariigi Presidendile, Riigikohtu esimehele ja riigiprokuröridele.
- (10) Põrmu võib sugulastele välja anda mitteavatavas kirstus justiitsministri loal. Loa andmine või mitteandmine ei kuulu vaidlustamisele.

§ 142. Surmanuhtluse täideviimise peatamine

- (1) Surmamõistetu haigestumise korral peatab vanglaasutuse direktor surmanuhtluse täideviimise. Uus täideviimise aeg määratakse käesoleva seadustiku §-s 141 sätestatud korras pärast surmamõistetu tervenemist.
- (2) Kui vahetult enne kohtuotsuse täideviimist tekib surmamõistetu vaimse tervise osas kahtlus, määrab vanglaasutuse direktor komisjonilise kohtupsühhaatrilise ekspertiisi. Kui ekspertiisiga tuvastatakse surmamõistetu süüdimatuse seisund, saadab vanglaasutuse direktor ekspertiisiakti otsuse teinud kohtule surmamõistetu edasise saatuse otsustamiseks.
- (3) Kohtuotsust täitva vanglaasutuse direktor on kohustatud koheselt peatama surmanuhtluse täideviimise, kui selleks on Vabariigi Presidendi, Riigikohtu esimehe või riigiprokuröri korraldus.

17. peatükk

VANGLAASUTUSED

1. jagu

Avavangla

§ 143. Üldtingimused

- (1) Avavangla on müüri või muu piirdeta, kuid selgelt nähtavate tähistega märgistatud territooriumiga vanglaasutus. Kinnipeetavate majutamiseks on avavanglas ühiselamud kuni neljakohaliste lukustamata tubadega.
- (2) Avavanglas on kaks kinnipidamise režiimi: üld- ja soodustusrežiim. Karantiini asendab avavanglas üldrežiimi vastuvõtuosakond.
- (3) Järelevalvet kinnipeetavate üle teostatakse avavanglas elektrooniliste valveseadmete ja visuaalse jälgimise abil. Kinnipeetavate loendusi tuleb korraldada viisil ja sagedusega, mis ei häiri sisekorraeeskirjadega kehtestatud vanglaasutuse elurütmi ja ei alanda inimväärikust.
- (4) Töökohustuse täitmiseks on avavangla juures tööstus-, teenindus- või põllumajanduslikud ettevõtted. Kinnipeetavatel, keda peetakse soodustusrežiimil, on lubatud töötamine väljaspool vangla territooriumi.

§ 144. Avavangla üldrežiim

- (1) Avavangla üldrežiimil kinnipeetavale on lubatud:

1) äratusest kuni öörahuni vabalt liikuda kogu asutuse territooriumil;

- 2) administratsiooni loal viibida järelevalveta väljaspool asutuse territooriumi, kuid Eesti Vabariigi piires, kui see on tarvilik tema töö või õppimise tõttu;
- 3) kanda isiklikku riietust, hoida enda juures ja kasutada kitsendusteta raha ja väärtasju;
- 4) saada kord nädalas üks lühiajaline ja kord kuus üks pikaajaline kokkusaamine perekonnaliikmete, sugulaste või muude isikutega, võtta neilt vastu või saada posti teel piiramatus koguses pakke;
- 5) saada poolaastas kuni üks nädal puhkust.

(2) Kinnipeetavatele laienevad avavangla vastuvõtuosakonnas kõik üldrežiimi tingimused, välja arvatud vabadus liikuda väljaspool asutuse territooriumi. Avavanglas on asutuse territooriumilt väljumine lubatud valve- ja saatemeeskonna järelevalve all.

§ 145. Avavangla soodustusrežiim

(1) Lisaks käesoleva seadustiku §-s 144 sätestatule võib avavangla soodustusrežiimil kinnipeetav:

- 1) töötada väljaspool avavangla territooriumi ajutiselt või alaliselt;
- 2) elada koos perekonnaga omaette elamispiinal kas avavangla territooriumil või selle läheduses.

(2) Erandina võib administratsiooni ja vanglakomisjoni kooskõlastatud otsuse alusel avavangla soodustusrežiimil kinnipidamist korraldada teistel soodsamatel tingimustel, mis ei ole loetletud käesoleva paragrahvi 1. lõikes.

§ 146. Üleviimine avavangla ühelt režiimilt teisele

(1) Avavanglasse karistuse kandmisele saabunud isikut on lubatud hoida vastuvõtuosakonnas järjest kuni kolm kuud, kuid mitte rohkem kui üks kolmandik karistusajast. Kinnipeetav, kelle käitumine vastuvõtuosakonnas on eeskujulik ja kes on järginud asutuse sisekorraeskirju, viiakse üle üldrežiimile.

(2) Avavangla üldrežiimil kinnipidamine ei ole ajaliselt piiratud. Hea käitumise ja ausa töösse suhtumise korral võib kinnipeetava üle viia soodustusrežiimile.

(3) Kui kergemale režiimile üle viidud kinnipeetav rikub režiimi või ei pea kinni asutuse sisekorraeskirjadest, võib ta tagasi viia rangemale režiimile.

§ 147. Distsiplinaarkaristused avavanglas

(1) Avavanglas kehtestatud režiimi ja sisekorraeskirjade rikkumise eest võib kinnipeetava suhtes kohaldada järgmisi distiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus;
- 2) liikumisvabaduse piiramine kuni üheks kuuks;
- 3) kartserisse paigutamine kuni 10 ööpäevaks;
- 4) lukustatud kambrisse paigutamine kuni üheks kuuks.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 3 ja 4 nimetatud distiplinaarkaristusi on keelatud kohaldada rasedate ja last rinnaga toitvate emade suhtes.

2. jagu

Poolkinnine vangla

§ 148. Üldtingimused

(1) Poolkinnine vangla on valvatava müüri või muu piirdega vanglaasutus. Kinnipeetavate majutamiseks on poolkinnises vanglas ühiselamud kuni neljakohaliste tubadega.

(2) Poolkinnises vanglas on kolm kinnipidamise režiimi: karantiini-, üld- ja soodustusrežiim.

(3) Järelevalvet kinnipeetavate üle teostatakse nii asutuse siseselt kui väliselt. Lubatud on elektrooniliste ja elektromehaaniliste valve- ja signalisatsiooniseadmete kasutamine.

(4) Kinnipeetavate töökohustuse täitmiseks on poolkinnises vanglas töökojad või tsehhid. Soodustusrežiimil kinnipeetavaid on lubatud järelevalve all suunata tööle väljaspoole vangla territooriumi.

§ 149. Poolkinnise vangla karantiinirežiim

- (1) Karantiinirežiimi jaoks on poolkinnises vanglas teistest osakondadest isoleeritud osakond.
- (2) Karantiinirežiimi osakonna kambrid on kuni neljakohalised ööpäevaringselt lukustatud ruumid, kus on võimalik kinnipeetavate pidev visuaalne või elektrooniline jälgimine.
- (3) Karantiinirežiimil kinnipeetavat rakendatakse töödel, mis ei nõua kambrist väljumist.

§ 150. Poolkinnise vangla üldrežiim

Poolkinnise vangla üldrežiimil kinnipeetavale on lubatud:

- 1) äratusest kuni öörahuni vabalt liikuda vangla territooriumil ja hoonetes, välja arvatud karantiinirežiimi osakonnas ja sisekorraeeskirjadega keelatud hoonetes ja territooriumi osades;
- 2) administratsiooni järelevalve all saada kord nädalas lühiajaline kokkusaamine ja neli korda aastas pikaajaline kokkusaamine poolkinnise vangla territooriumil selleks eraldatud ruumis.

§ 151. Poolkinnise vangla soodustusrežiim

- (1) Poolkinnise vangla soodustusrežiim on korraldatud eraldi osakonnana või väljaspool asutuse valvatavat piiret.
- (2) Soodustusrežiimi osakonnas on kinnipeetaval lubatud:
  - 1) äratusest kuni öörahuni vabalt liikuda osakonna territooriumil ja hoonetes;
  - 2) administratsiooni loal liikuda järelevalveta väljaspool asutuse territooriumi, kui see on tarvilik seoses töötamise või õppimisega;
  - 3) kanda isiklikku riietust, hoida enda juures raha ja väärtasju, saada ja saata postisaadetisi;
  - 4) saada lühiajalisi ja pikaajalisi kokkusaamisi väljaspool poolkinnise vangla territooriumi;
  - 5) saada poolaastas kuni üks nädal puhkust.

§ 152. Üleviimine poolkinnise vangla ühelt režiimilt teisele

- (1) Poolkinnisesse vanglasse karistuse kandmisele saanud isikut on lubatud hoida karantiinirežiimi osakonnas järjest kuni kuus kuud, kuid mitte rohkem kui üks kolmandik karistusajast. Kinnipeetav, kes karantiinirežiimi osakonnas on käitunud eeskujulikult ja on järginud asutuse sisekorraeeskirju, viiakse üle üldrežiimile.
- (2) Poolkinnise vangla üldrežiimil kinnipidamine ei ole ajaliselt piiratud. Hea käitumise ja ausa töösuhetumise korral võib kinnipeetava üle viia soodustusrežiimile.
- (3) Kui kergemale režiimile üle viidud kinnipeetav paneb toime režiimirikkumisi või rikub asutuse sisekorraeeskirju, võib teda viia tagasi rangemale režiimile.

§ 153. Distsiplinaarkaristused poolkinnises vanglas

- (1) Poolkinnises vanglas võib kinnipeetava suhtes kohaldada režiimi ja sisekorraeeskirjade rikkumise eest järgmisi distsiplinaarkaristusi:
  - 1) noomitus;
  - 2) lühi- või pikaajalise kokkusaamise keelamine;
  - 3) kartserisse paigutamine kuni 15 ööpäevaks;
  - 4) lukustatud kambrisse paigutamine kuni kolmeks kuuks.
- (2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 3 ja 4 nimetatud distsiplinaarkaristusi on keelatud kohaldada rasedate ja last rinnaga toitvate emade suhtes.

§ 154. Üldtingimused

- (1) Kinnine vangla on valvatava müüriaga piiratud vanglaasutus. Kinnipeetavate majutamiseks on kinnises vanglas kambriblokid lukustatavate kambritega.
- (2) Kinnises vanglas on kolm kinnipidamise režiimi: karantiini-, üld- ja soodustusrežiim.
- (3) Järelevalvet kinnipeetavate üle teostatakse nii asutuse siseselt kui väliselt. Lubatud on elektrooniliste ja elektromehaaniliste valve- ja signalisatsiooniseadmete kasutamine.
- (4) Kinnipeetavate töökohustuse täitmiseks on kinnises vanglas töökojad või tsehhid.
- (5) Kontaktid ja suhtlemine eri režiimide kinnipeetavate vahel ei ole lubatud.

§ 155. Kinnise vangla karantiinirežiim

- (1) Kinnise vangla karantiinirežiimi osakonna kambrid on ühe- või kahekohalised ööpäevaringselt lukustatud ruumid, kus on võimalik kinnipeetavate pidev visuaalne või elektrooniline jälgimine.
- (2) Karantiinirežiimil kinnipeetavat rakendatakse töödel, mis ei nõua kambrist väljumist.

§ 156. Kinnise vangla üldrežiim

- (1) Kinnise vangla üldrežiimi osakonna kambrid on kuni neljakohalised ruumid, mis lukustatakse öötundideks kella 22.00—6.00.
- (2) Ehitustehniliselt peavad üldrežiimi osakonna kambrid võimaldama kinnipeetavate pidevat visuaalset või elektroonilist jälgimist.
- (3) Kinnise vangla üldrežiimil kinnipeetavale on lubatud:
  - 1) äratusest kuni õörahuni vabalt liikuda üldrežiimi osakonna elutsoonis ja olmeruumides;
  - 2) saada kord kuus lühiajaline ja kaks korda aastas pikaajaline kokkusaamine kinnise vangla territooriumil selleks eraldatud ruumis.

§ 157. Kinnise vangla soodustusrežiim

- (1) Kinnise vangla soodustusrežiimi osakonna kuni neljakohalised kambrid on ööpäevaringselt lukustamata. Kambri võib lukustada kinnipeetavate soovil või vanglas tekkinud eriolukorra ajaks.
- (2) Soodustusrežiimi osakonnas kinnipeetavale on lubatud:
  - 1) vabalt liikuda osakonna territooriumil ja hoonetes;
  - 2) saada kaks korda kuus lühiajaline kokkusaamine ja kolm korda aastas pikaajaline kokkusaamine kinnise vangla territooriumil selleks eraldatud ruumis.
- (3) Administratsiooni otsuse alusel võib kinnise vangla soodustusrežiimi osakonnas kehtestada lisaks käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatule täiendavaid soodustusi.

§ 158. Üleviimine kinnise vangla ühelt režiimilt teisele

- (1) Kinnisesse vanglasse karistuse kandmisele saanud isikut on lubatud hoida karantiinirežiimi osakonnas järjest kuni üks aasta, kuid mitte rohkem kui üks kolmandik karistusajast. Kinnipeetav, kes karantiinirežiimi osakonnas on käitunud eeskujulikult ja järgib asutuse sisekorraeeskirju, viiakse üle üldrežiimile.
- (2) Kinnipeetaval, kes paneb toime režiimirikkumisi või rikub asutuse sisekorraeeskirju, võib pikendada karantiinirežiimil viibimise tähtaega ühe aasta võrra. Tähtaega võib pikendada korduvalt, kui kinnipeetav jätkab režiimi või sisekorraeeskirjade rikkumist.
- (3) Kinnise vangla üldrežiimil kinnipidamine ei ole ajaliselt piiratud. Hea käitumise ja ausa töösuhetumise korral võib kinnipeetava üle viia soodustusrežiimile.
- (4) Kui kergemale režiimile üle viidud kinnipeetav paneb toime režiimi- või asutuse sisekorraeeskirjade rikkumisi, võib teda tagasi viia rangemale režiimile.

§ 159. Distsiplinaarkaristused kinnises vanglas

(1) Kinnises vanglas kehtestatud režiimi ja sisekorraeeskirjade rikkumise eest võib kinnipeetava suhtes kohaldada järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus;
- 2) lühi- või pikaajalise kokkusaamise keelamine;
- 3) kartserisse paigutamine kuni 20 ööpäevaks;
- 4) lukustatud kambrisse paigutamine kuni kuueks kuuks.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 3 ja 4 nimetatud distsiplinaarkaristusi on keelatud kohaldada rasedate ja last rinnaga toitvate emade suhtes.

§ 160. Kinnisesse vanglasse paigutatud kinnipeetava üleviimine poolkinnisesse vanglasse

Eeskujuliku käitumise ja kohusetundliku töösse suhtumisega kinnipeetava suhtes, kes on asunud paranemise teele, võib kinnise vangla direktor kooskõlastatult vanglakomisjoniga taotleda kohtult tema üleviimist poolkinnisesse vanglasse.

4. jagu

Noorte vangla

§ 161. Üldtingimused

(1) Noorte vangla on alaealiste kinnipidamiseks ette nähtud vanglaasutus.

(2) Noorte vanglas kehtivad käesolevas seadustikus ettenähtud üldtingimused ja poolkinnise vangla režiiminõuded.

§ 162. Alaealiste eraldi kinnipidamine

Alaealiste kinnipidamiseks luuakse eraldi vanglaasutused poeg- ja tütarlastele. Viieteistkümne- kuni kuueteistkümne- ning seitsmeteistkümne- kuni kaheksateistkümneaastasi kasvandikke hoitakse eraldi. Eraldi hoitakse ka täisealiseks saanud kinnipeetavaid, kes jätkavad karistuse kandmist noorte vanglas.

§ 163. Täisealiseks saanud isiku jätmine noorte vanglasse ja tema üleviimine täiskasvanute vanglasse

(1) Täisealiseks saanud kasvandik jäetakse üldjuhul karistuse edasiseks kandmiseks noorte vanglasse, kuid mitte kauemaks kui tema 20-aastaseks saamiseni.

(2) 20-aastaseks saanud kasvandik, samuti täisealiseks saanud ja süstemaatiliselt noorte vangla režiimi ning sisekorraeeskirju rikkunud kasvandik viiakse üle kohtumääruse alusel poolkinnisesse vanglasse.

(3) Esildise käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud isikute üleviimiseks poolkinnisesse vanglasse teeb kohtule noorte vangla direktor kooskõlastatult pedagoogilise nõukoguga.

§ 164. Pedagoogiline nõukogu

Õppe- ja kasvatustööd suunab noorte vanglas pedagoogiline nõukogu, mille ülesandeks on üldhariduse ja kutseõpetuse korraldamine, kasvandike käitumisele ja õppimisele hinnangu andmine, koos vanglaasutuse direktoriga kasvandike ühelt režiimilt teisele üleviimise otsustamine ja esildiste tegemine tingimisi enne tähtaega vabastamiseks, samuti käesolevas seadustikus ette nähtud muude küsimuste lahendamise.

§ 165. Üldharidus ja kutseõpe

Noorte vanglas korraldatakse kasvandikele üldhariduse andmine ja kutseõpe. Kasvandiku töölerakendamine toimub kutseõppe raames. Töö tasustamise, töötervishoiu ja muudes tööga seotud küsimustes kehtivad tööseaduses ning käesolevas seadustikus ettenähtud tingimused.

§ 166. Alaealise vastuvõtmine noorte vanglasse

Noorte vanglasse vastuvõtmisel paigutatakse alaealine karantiinirežiimi osakonda, kus ta viibib pedagoogilise nõukogu otsuseni, kuid mitte rohkem kui kaks nädalat.

§ 167. Kasvandiku kokkusaamised ja puhkused

(1) Kasvandiku käitumise parandamise eesmärgil võib noorte vangla direktor kooskõlastatult pedagoogilise nõukoguga suurendada või vähendada käesolevas seadustikus ettenähtud kokkusaamiste ja puhkuste arvu ning kestust, samuti keelata käesoleva seadustiku §-s 120 nimetatud isikul kasvandikuga kokku saada.

(2) Eeskujulikult käitunud kasvandikul võimaldatakse lisaks käesoleva seadustiku § 151 2. lõikes ettenähtud puhkusele kuni seitse ööpäeva puhkust koolivaheaegadel ja riiklikel pühadel.

§ 168. Kasvandiku suhtes kohaldatavad distsiplinaarkaristused

(1) Noorte vangla režiimi ja sisekorraeeskirjade rikkumise eest võib kasvandiku suhtes kohaldada järgmisi distsiplinaarkaristusi:

- 1) noomitus;
- 2) lühi- või pikaajalise kokkusaamise keelamine;
- 3) kartserisse paigutamine kuni seitsmeks ööpäevaks;
- 4) lukustatud kambrisse paigutamine kuni üheks kuuks;
- 5) järjekordse puhkuse keelamine.

(2) Lukustatud kambris hoitakse kasvandikku ööpäevaringselt ja teda viiakse jalutuskäigule valve all. Kasvandik saab lukustatud kambris tegelda õppe- ja kutsetööga.

(3) Distsiplinaarkaristuse määrab kasvandikule noorte vangla direktor, kes käesoleva paragrahvi 1. lõike punktides 3, 4 ja 5 ette nähtud karistuse kooskõlastab pedagoogilise nõukoguga.

V osa

EELVANGISTUS

§ 169. Eelvangistusse paigutamine

(1) Isik, kelle suhtes kohtueelse uurimise või asja kohtuliku arutamise ajaks on tõkendina kohaldatud vahi all pidamist, paigutatakse vastava kohtumääruse alusel eelvangistusmaja või selle puudumisel arestimaja eelvangistuse osakonda.

(2) Isikut peetakse vahi all selles eelvangistuse asutuses, mis on nimetatud kohtumääruses. Tema ümberpaigutamine teise asutusse on lubatud ainult kohtumääruse alusel.

(3) Eelvangistusse kinnipidamisele toimetatud isik tuleb saabumisel kanda registrisse. Registrisse kandmise aluseks olevate dokumentide loetelu kinnitab justiitsminister.

§ 170. Eelvangistuse üldtingimused

(1) Eelvangistusmaja on valvatava müüri või muu piirdega kinnipidamiskoht, kus võib teostada järelevalvet elektrooniliste ja elektromehaaniliste valve- ja signalisatsiooniseadmetega ning visuaalse jälgimise abil. Kinnipeetavate majutamiseks on lukustatavad kambrid.

(2) Kontaktid ja suhtlemine erinevates kambrites kinnipeetavate vahel ei ole lubatud.

(3) Sanitaar-hügieenilised tingimused ruumides, kus kinnipeetavaid hoitakse, peavad vastama käesoleva seadustikuga vanglaasutuse jaoks sätestatud normidele.

(4) Kinnipeetava üle on pidev meditsiiniline kontroll ja haigestumisel antakse talle kvalifitseeritud arstiabi.

§ 171. Eelvangistuse režiim

(1) Eelvangistuses kinnipeetavale on lubatud lisatoitlustamine isiklike vahendite arvelt või saadud toidupakkide varal.

(2) Kinnipeetavad kannavad isiklike riideid. Kui kandmiskõlblikud isiklikud riided puuduvad või kui kinnipeetav ei soovi neid kanda, annab riidetuse eelvangistusmaja.

(3) Kokkusaamised perekonnaliikmete, sugulaste ja teiste lähedaste isikutega toimuvad ainult uurija või juurdleja loal. Kokkusaamiste kord reguleeritakse eelvangistusmaja sisekorraeeskirjaga.

(4) Kirjavahetus ja telefoniühendus vabaduses viibivate isikutega ja suhtlemine kokkusaamistel on lubatud ainult eelvangistusmaja ametnike range järelevalve all. Kontrollimata edastatakse advokaadile, prokurörile või kohtule adresseeritud kirjad.

(5) Kinnipeetavatele peavad olema kättesaadavad päevalehed ja raamatukogus hoitavad raamatud ning ajakirjad. Administratsiooni nõusolekul on kambris lubatud isiklik raadio või teler.

(6) Kinnipeetavaid ei tohi sundida tööle või kasutada neid asutuse majapidamistöodel.

§ 172. Eelvangistusest vabastamine

Eelvangistusest vabastatakse kohtuotsuse või -määruse alusel. Vabastamisel tagastatakse isikule asutuse administratsiooni käes hoiul olnud esemed, dokumendid ja raha.

VI osa

INTERNEERITU KINNIPIDAMINE

§ 173. Interneeritu kinnipidamise tingimused

(1) Käesoleva seadustiku §-s 9 nimetatud välismaalane paigutatakse halduskohtu otsusega interneerimislaagrisse, selle puudumisel arestimaja, poolkinnise või kinnise vangla või eelvangistusmaja selleks eraldatud osakonda, välja arvatud käesolevas osas ettenähtud erand.

(2) Interneeritut peetakse vastava kinnipidamiskoha üldrežiimil. Interneerimislaagris kehtib poolkinnise vangla üldrežiim seadustest ja käesolevast seadustikust tulenevate eranditega.

§ 174. Paigutamine avavanglasse

Interneerimisele kuuluv naisisik, kellel on kaasas alaealine laps, paigutatakse avavanglasse.

§ 175. Interneeritu pöördumine ametiasutustesse

Interneeritud isikul on õigus pöörduda taotluste ja avaldustega Eesti Vabariigi ja välisriikide ametiisikute ja asutuste poole.

§ 176. Interneeritu suhtes kohaldatavad mõjutusvahendid

Kehtestatud korra rikkumise eest võib kinnipidamiskoha administratsioon kohaldada interneeritu suhtes paigutamist üksikkambrisse kuni kaheks nädalaks.

§ 177. Interneeritu töö

Interneeritut tööle ei rakendata, välja arvatud majapidamistöodele.

§ 178. Interneeritu vabastamise alused

Isik vabastatakse interneeritute kinnipidamiskohast Eesti Vabariigis elamis- või töötamisloa saamisel või isiku väljasaatmisel Eesti Vabariigist.

§ 179. Interneeritu vabastamise kord

(1) Interneeritu vabastatakse käesoleva seadustiku §-s 133 ettenähtud üldkorras käesolevast paragrahvist tulenevate eranditega.

(2) Isik, kellele pädev riigiasutus on andnud elamis- või tööloa Eesti Vabariigis, vabastatakse halduskohtu otsuse alusel. Vajadusel kindlustab kinnipidamiskoha administratsioon vabastatule tasuta sõidu ning ülalpidamise teeloleku ajaks elamiskohta.

(3) Eesti Vabariigist väljasaatmisele kuuluv interneeritu vabastatakse halduskohtu määruse alusel. Väljasaadetav toimetatakse piiripunkti riigi kulul politsei- või kinnipidamiskoha ametniku valve all. Interneeritu üleandmine politsei- või kinnipidamiskoha ametniku poolt välisriigi esindajale toimub pädeva riigiasutuse töötaja juuresolekul vastavalt välislepingutele.

VII osa

TAGASITÄITMINE

§ 180. Tagasitäitmine kriminaal- ja haldusõiguserikkumise asjades

Kahju, mis on kodanikule tekitatud alusetult süüdimõistmise, kriminaalvastutusele võtmise, tõkendina vahi alla võtmise või halduskaristuse määramisega, hüvitatakse vastavalt seadusele.

§ 181. Tagasitäitmine teistes asjades

Teistes asjades tehtud lahendite tühistamisel ja asja menetluse lõpetamisel tuleb kodanikule tagastada kõik see, mis temalt tühistatud lahendi alusel oli sisse nõutud. Sissenõutu reaalse tagastamise võimatuse korral hüvitatakse kahju rahaliselt.

VIII osa

SEADUSTIKU RAKENDAMINE

§ 182. Kuni kohtuotsuste täitmise ameti moodustamiseni korraldab isikute kinnipidamist kinnipidamiskohtades Eesti Vabariigi Riiklik Kinnipidamiskohtade Amet.

§ 183. Kohtutäiturid jätkavad kohtuotsuste täitmist kohtute juures kuni täitevbüroode moodustamiseni.

§ 184. Pärast täitemenetluse seadustiku jõustumist toimivad käesoleval ajal täitemenetlust reguleerivad õigusaktid osas, mis ei ole vastuolus täitemenetluse seadustiku sätetega.

§ 185. Võlgnike töökohtades täitmisel olevad täitedokumendid nõutakse sealt tagasi pärast täitevbüroode moodustamist ja nende täitmist jätkatakse täitemenetluse seadustiku sätete alusel.

§ 186. Kuni nõuetekohaste vanglaasutuste väljaehitamiseni ei rakendata täitemenetluse seadustiku § 104 1. lõiget kinnipeetavate arvu piirmäärade osas.

§ 187. Kuni vajaliku arvu töökohtade loomiseni ei rakendata täitemenetluse seadustiku § 125 kinnipeetava töökohustuse nõude osas.

§ 188. Täitemenetluse seadustiku § 132 3. lõikes sätestatud vanglaasutuse administratsiooni kohustust osutada vabastatavale kaasabi elu- ja töökoha leidmisel enne vanglaasutusest vabastamist rakendatakse kuni kinnipidamiskohtadest vabanenud isikute readaptatsioonisüsteemi käivitumiseni olemasolevate võimaluste piires.

§ 189. Isikud, kellele on mõistetud vabadusekaotus koos kinnipidamisrežiimi äranäitamisega kohtuotsuses, jätkavad karistuse kandmist kohtuotsuses määratud režiimide järgi olemasolevates kinnipidamiskohtades vastavate vanglaasutuste väljaehitamiseni.

§ 190. Isikud, kellele on mõistetud vabadusekaotus kriminaalkodeksi § 23 sätete alusel, kannavad karistust vastavate vanglaasutuste väljaehitamiseni:

- 1) asunduskoloonias nõuetekohase avavangla väljaehitamiseni;
- 2) üldrežiimiga parandusliku töö koloonias nõuetekohase poolkinnise vangla väljaehitamiseni;
- 3) range režiimiga parandusliku töö koloonias nõuetekohase kinnise vangla väljaehitamiseni.

§ 191. Isikud, kellel on surmanuhtlus asendatud eluaegse vanglakaristusega, kannavad karistust nõuetekohase kinnise vangla väljaehitamiseni olemasolevas uurimisisolaatoris.

§ 192. Alaealised meessoost isikud kannavad vabadusekaotust nõuetekohase noorte vangla väljaehitamiseni olemasolevas noorte vanglas.

Alaealised naissoost isikud kannavad vabadusekaotust naistevangla alaealistele eraldatud osakonnas.

§ 193. Kuni vanglakomisjonide moodustamiseni ja nende tegevuse korra kindlaksmääramiseni jätkavad oma tegevust kohtuotsust täitvate asutuste asukohajärgsed järelevalvekomisjonid.

§ 194. Aresti kantakse kuni nõuetekohaste arestimajade väljaehitamiseni politsei arestikambris või olemasolevate vanglaasutuste selleks eraldi kohandatud osakondades.

§ 195. Eelvangistuses viibib kinnipeetav olemasolevas uurimisisolaatoris kuni nõuetekohaste eelvangistus- ja arestimajade väljaehitamiseni.

§ 196. Eesti Vabariigi territooriumil viibivaid interneeritud välismaalasi hoitakse olemasolevates vanglaasutustes selleks eraldatud osakondades.

§ 197. Sätteid, mis reguleerivad vanglaasutuste režiiminõudeid ja isikute kinnipidamise tingimusi, rakendatakse etapiviisiliselt olemasolevate võimaluste piires.

§ 198. Asendatakse Eesti Vabariigi seaduse ««Eesti NSV kriminaalkodeksi» uue redaktsiooni — kriminaalkodeksi kehtestamise kohta» (RT 1992, 20, 287; I 1993, 38, 539) § 14 2. lõike punktis 4 ja kriminaalkodeksis (RT 1992, 20, 288; 1993, 7, 103; I 1993, 33, 539) § 23 4. lõikes sõnad «alaealiste parandusmaja» sõnadega «noorte vangla» vastavas käändes.

§ 199. Täiendatakse kriminaalkodeksi (RT 1992, 20, 288; I 1993, 33, 539) § 23². lõike 1. lauset pärast sõna «arestimajas» sõnadega «kinnise või poolkinnise vangla selleks eraldi kohandatud osakonnas, mis on eraldatud vabadusekaotuse kandmiseks määratud osakondadest».

Riigikogu esimees Ü. NUGIS

Õiend

Akti metaandmetesse lisatud avaldamise andmed, lisatud väljakuulutamise mäрге, parandatud vorming.